

ΘΕΜΑ :

- ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
- ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ
- ΕΙΣΟΔΗΜΑ
- ΠΟΙΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ :

ΑΛΚΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΚΠΟΝΗΣΗ :

ΖΑΚΥΝΘΙΝΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	2252
----------------------	------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ : ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΧΡΟΝΩΝ (1990 - 1995)

- α) Βιομηχανική παραγωγή
- β) Εισροές από την Ευρωπαϊκή Ένωση
- γ) Μεγέθη του Α.Ε.Π.
- δ) Πολιτική των επιτοκίων κρατικά χρεώγραφα
- ε) Επιπτώσεις οικονομικής πολιτικής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (1990 - 1995) ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ

1. ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ
2. ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΔΟΛΛΑΡΙΟΥ
3. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ
4. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
5. ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ
6. ΔΗΜΟΣΙΟ ΕΛΛΕΙΜΑ
7. ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ - ΕΞΑΓΩΓΕΣ
8. ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ
9. ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
10. ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ
11. ΠΤΩΧΕΥΣΕΙΣ
12. ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ
13. ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ
14. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΔΗΛΩΝ
15. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΙ ΜΙΣΘΟΙ ΚΑΙ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ)

1. ΑΝΕΡΓΙΑ - ΑΝΑΛΥΣΗ

- ΣΧΕΣΗ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
- ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
- ΑΝΕΡΓΟΙ ΜΕ ΠΤΥΧΙΟ
- ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ
- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ
- ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

2. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

- ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ
- ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
- ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ

3. ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

- ΑΝΑΛΥΣΗ
- ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ
- ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

4. ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ (Α.Ε.Π.)

- ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ
 - . ΠΙΝΑΚΕΣ
 - . ΣΥΜ/ΧΗ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (ΣΤΟ Α.Ε.Π.)
 - . ΣΥΜ/ΧΗ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ Α.Ε.Π. ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
- ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΜΟΝΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ
- ΠΙΝΑΚΕΣ
 - . Α.Ε.Π. ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

5. ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

- ΑΝΑΛΥΣΗ
- ΑΙΤΙΑ ΠΤΩΣΗΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ
- ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
- ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ (1980 - 1996 ΣΕ %)
- ΣΧΕΣΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

6. ΕΞΑΓΩΓΕΣ

- ΑΝΑΛΥΣΗ
- ΣΤΟΧΟΙ
- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

7. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

- ΑΝΑΛΥΣΗ
- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
- ΠΙΝΑΚΕΣ
- ΚΕΡΔΟΦΟΡΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

8. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

- ΓΕΝΙΚΑ
- ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ
- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

9. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

- ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 1996

10. ΣΤΟΧΟΙ - ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

ΓΕΝΙΚΑ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ (1990 - 1995)

Η περίοδος που διανύουμε και ιδιαίτερα ο χρόνος που έχει απομείνει μέχρι το 2.000 είναι εξαιρετικά κρίσιμος για τον τόπο μας. Οι αλλαγές που συντελούνται διεθμώς είναι ραγδαίες. Η απελευθέρωση και η διεθνοποίηση των αγορών παράλληλα με την άρση των περιορισμών στην κίνηση των κεφαλαίων, οδηγούν αναπόφευκτα σ' ένα έντονο ανταγωνισμό όπου οι χώρες που θα επιβιώσουν θα είναι οι πλέον παραγωγικές και ανταγωνιστικές.

Η μετάβαση των πρώην ανατολικών χωρών σε συνθήκες ελεύθερης οικονομίας δημιουργεί νέες ευκαιρίες και δυνατότητες για την οικονομία μας ιδιαίτερα οι τελευταίες εξελίξεις που δημιουργούν Βασικές Ελπίδες Ειρήνευσης στα Βαλκάνια, καθώς και οι προοπτικές ανάπτυξης των οικονομικών των Παρευξείνιων χωρών και της Μέσης Ανατολής προσδιορίζουν ένα διευρυνμένο και ζωτικό πλαίσιο δράσης για την Ελλάδα.

Η γεωγραφική θέση της χώρας ως κομβικό σημείο μεταξύ Ανατολής και Δύσης δημιουργεί σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα μόνο αν αξιοποιηθεί σωστά. Και θα αξιοποιηθεί εφόσον έχουμε ισχυρή ανταγωνιστική οικονομία με εσωτερική και εξωτερική ισορροπία. Αναμφίβολα το φυσικό μας περιβάλλον είναι το Ευρωπαϊκό. Εδώ διαμορφώνεται το μέλλον της χώρας μας και διασφαλίζεται εφόσον καταστούμε ισότιμοι εταίροι.

Η συμμετοχή μας στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ (Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης) προϋποθέτει την σύγκλιση της Ελληνικής οικονομίας με βάση τα κριτήρια της Συνθήκης του Μάαστριχτ. Η επίτευξη των στόχων απαιτεί την εφαρμογή μιας οικονομικής πολιτικής η οποία δεν μπορεί παρά να είναι θαρραλέα και αξιόπιστη. Μια πολιτική που θα περιλαμβάνει όλες τις αναγκαίες θεσμικές και διαρθρωτικές προσαρμογές που θα σταθεροποιήσουν την οικονομία και θα εδραιώσουν συνθήκες για συνεχή ανάπτυξη. Η σταθεροποίηση αποτελεί αναπτυξιακό μέτρο και εκ των " ων ουκ άνευ " προϋποθέτει για ανάπτυξη. Γιατί μόνο με την ανάπτυξη η κοινωνική προστασία θα είναι βιώσιμη και η ανεργία θα αντιμετωπισθεί ουσιαστικά σε μακροπρόθεσμη βάση.

Η ισχυρή οικονομία αποτελεί την καλύτερη θωράκιση του Έθνους αλλά και την εγγύηση για το μέλλον του. Και είναι αυτή που διασφαλίζει τόσο τη συμμετοχή μας στην ΟΝΕ όσο και την καλύτερη αξιοποίηση των ευκαιριών και των προκλήσεων του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος και βεβαίως υπάρχουν συγκριτικά πλεονεκτήματα. Αναφέρομαι στις ικανότητες του Ελληνικού λαού στη στρατηγική γεωγραφική θέση της χώρας μας και στα πλεονεκτήματα που παρουσιάζονται σε τομείς όπως και οι υπηρεσίες μεταξύ των οποίων ο

τουρισμός και η ναυτιλία αλλά και η δυνατότητα για ανάπτυξη της γεωργίας και πλήρη αξιοποίηση των γεωργικών προϊόντων.

Ποιά είναι όμως η σημερινή κατάσταση της Ελληνικής Οικονομίας :

Το 1995 μας βρίσκει για μια ακόμη φορά ουραγούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως προς την οικονομία μας και οι συνέπειες εάν χάσουμε το τρένο της Ενωμένης Ευρώπης είναι σε άλλους γνωστές και δυστυχώς δεν θα είναι μόνο οικονομικές.

Στις θετικές εξελίξεις συγκαταλέγεται ασφαλώς ο περιορισμός του πληθωρισμού όμως σε μέσα επίπεδα με βάση τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. Ο ρυθμός είναι 9,3 % για το 1995 έναντι στόχου 7,9 % του προγράμματος σύγκλισης και το 1996 η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προβλέπει 7,9 % έναντι στόχου 6,1 %. Παρά τη θετική εξέλιξη που είχε η μείωση του πληθωρισμού αυτός παραμένει περίπου τριπλάσιος σε σχέση με το Μ.Ο. των χωρών της Ενωμένης Ευρώπης.

Η επίτευξη της μείωσης του πληθωρισμού βασίστηκε μέχρι σήμερα στη νομισματική και συναλλαγματική πολιτική και στη μείωση της συνολικής ζήτησης που σημαίνει αυστηρή εισοδηματική πολιτική μέτρα αναγκαία και για την επίτευξη δημοσιονομικής πειθαρχίας.

Σε συνάρτηση με την πτωτική πορεία του πληθωρισμού τα ονομαστικά επιτόκια υποχώρησαν και αυτά. Ωστόσο τα πραγματικά επιτόκια ελάχιστα μειώθηκαν ενώ εξακολουθούν να παραμένουν τα υψηλότερα στην Ευρώπη.

Όσον αφορά τη Βιομηχανική παραγωγή η μικρή αύξηση που παρουσιάζεται είναι μεν θετική δεν είναι όμως αρκετή. Ο τομέας των κατασκευών βρίσκεται σε συνεχή ύφεση καθώς και το λιανικό εμπόριο. Και ως μην ξεχνάτε τους γνωστούς δείκτες ασφυξίας. Δηλ. τις ακάλυπτες επιταγές, τις απλήρωτες συναλλαγματικές, τις πτωχεύσεις, τους μέλανους δείκτες της οικονομικής μας ζωής που δείχνουν χειροτέρευση (οι πτωχεύσεις σχεδόν διπλασιάστηκαν, οι κηρυχθείσες πτωχεύσεις ανήλθαν σε 1.227 το 1995 έναντι 675 το 1994).

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ : Η Βιομηχανία πέρασε και σε μεγάλο βαθμό, περνά την κρίση της αποκάθαρσης. Οι παλαιές και μη ανταγωνιστικές μνάδες κλείνουν, περνούν στα χέρια των πιστωτών τους ή πωλούνται για κάποια περιουσιακά στοιχεία, όταν τα έχουν και αυτά. Κάποιες από αυτές εκσυγχρονίζονται, επεκτείνονται, δημιουργούν νέους επιχειρηματικούς δεσμούς. Τα τελευταία δύο χρόνια ξεκίνησε μια αργή ανάκαμψη του προϊόντος της μεταποίησης η οποία εκτιμάται πως θα συνεχισθεί τα επόμενα χρόνια με περισσότερο δυναμικό.

ΕΙΣΠΡΟΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Ακόμη και με τις καθυστερήσεις που σημειώθηκαν τους πρώτες μήνες του 1995 οι εισπράξεις της Ελλάδας από τα διάφορα ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα φθάσουν σε σεβαστό ύψος το 1996 με την καλύτερη εφαρμογή των προγραμμάτων, του δεύτερου πακέτου Ντελέρ, πρέπει να θεωρείται σίγουρο ότι το καθαρό ποσό που θα αρπάξει η χώρα σε δολάρια θα είναι υπερδιπλάσιο από εκείνο που είχε εισπράξει το 1990. Η σημασία της εξέλιξης αυτής είναι προφανής. Η πηγή αυτή εσόδων για το κράτος, την οικονομία και τα

εισοδήματα των επιχειρήσεων και πολιτών, θα παραμείνει ενεργή μέχρι τα τέλη του αιώνα ίσως και μέχρι το 2002. Το ερώτημα είναι προφανώς τί θα συμβεί όταν οι πόροι αυτοί μειωθούν. Το ενδεχόμενο αυτό δεν είναι καθόλου θεωρητικό. Χρωματίζει την ανάγκη να επιτύχει η ανταγωνιστική αναδιάρθρωση της Ελληνικής Οικονομίας ώστε να μπορεί να σταθεί μόνη της.

ΤΑ ΑΛΛΑ ΜΕΓΕΘΗ (ΑΕΠ)

Όσον αφορά το ΑΕΠ οι αυξήσεις των δύο τελευταίων ετών είναι ανεπαρκείς και οδηγούν σε απόκλιση παρά σε σύγκλιση (1994 : 1,5 %, 1995 : έστω και 2 % που προβλέπει ο Υπ. Ε.Ο.Ο. όταν προβλέπεται αύξηση στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2,7 % για το 1995 και πάνω από 3,0 % για το 1996).

Σύμφωνα με μελέτη του ΙΟ.ΒΕ απαιτείται ετήσιος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ κατά 4 % για να έχουμε σύγκλιση στο 80 % του μέσου κατά κεφαλή ΑΕΠ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε 24 χρόνια.

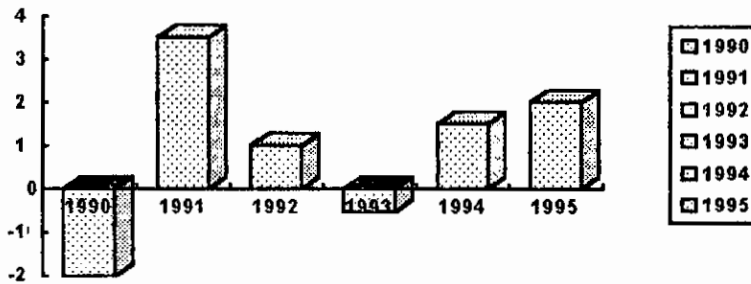
Σε ότι αφορά το έλλειμα του Δημοσίου και την εκτέλεση του προϋπολογισμού για το 1995 παρά τις κάποιες προσπάθειες που καταβάλλονται και μερικά θετικά αποτελέσματα, ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα το 1995 ήταν μόλις 3,4 % του ΑΕΠ (850 δισ. δρχ.) δεν θα επιτευχθεί. Η απόκλιση θα πλησιάσει τα 250 δισ. δρχ.

Είναι γνωστό ότι η επίτευξη πολύ μικρών πρωτογενών πλεονασμάτων ως ποσοστό του ΑΕΠ δεν οδηγεί σε σταθεροποίηση του δημοσίου χρέους. Ο μόνος τρόπος για να σταθεροποιηθεί το χρέος και να επιτευχθεί η μείωσή του προς την κατεύθυνση της Συνθήκης του Μάαστριχτ, είναι η επίτευξη σημαντικών πρωτογενών πλεονασμάτων της τάξης του 5 % του ΑΕΠ. Τέτοιου μεγέθους πρωτογενή πλεονάσματα δεν μπορούν να επιτυγχάνονται όσο ο δημόσιος τομέας παραμένει τεράστιος και αποτελεσματικός και ο κίνδυνος να αφανίσει το δημόσιο χρέος της χώρας μας, αν δεν το αφανίσουμε εμείς, θα παραμένει διαρκής τα 30,5 τρισ. δρχ. στα οποία ανέρχεται το δημόσιο χρέος το 1995 αποτελούν πυριδαταποθήκη για το μέλλον του τόπου αυτού. Αν μάλιστα συνυπολογίσουμε τις καταπτώσεις εγγυήσεων και τα χρέη προς ΕΤΒΑ ΑΤΕ ΟΑ και άλλους δημόσιους οργανισμούς τότε τα πράγματα είναι χειρότερα.

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΕΠ

Στο πρώτο μέσο της δεκαετίας η απόσταση της Ελλάδας από το μέσο ευρωπαϊκό όρο μεγάλωσε. Ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού προϊόντος (μετά την αφαίρεση του πληθωρισμού) ήταν ανεπαρκής. Αυτό σημαίνει ότι το βιοτικό επίπεδο του μέσου Έλληνα όχι μόνο δεν βελτιώθηκε συγκριτικά αλλά και η προσπάθεια που πρέπει να γίνει στα επόμενα χρόνια θα είναι μεγαλύτερη. Μόνο με ρυθμούς μεγαλύτερους από 3 - 4 % έχουμε ελπίδες να μειώσουμε την απόσταση που μας χωρίζει. Κύριο εμπόδιο στην ανάπτυξη ήταν και παραμένει ο υψηλός πληθωρισμός και τα μεγάλα δημόσια ελλείματα. Ακόμη όμως και όταν τα δύο αυτά μεγέθη θα πηγαίνουν καλύτερα, ο ρυθμός ανάπτυξης θα συνεχίσει να εξαρτάται από την

ικανότητά μας να πετύχουμε την πλήρη παραγωγική αναδιάρθρωση με γνώμονα την καλύτερη θέση στο διεθνή οικονομικό ανταγωνισμό.

ΑΕΠ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Οι εξελίξεις αυτές βελτίωσαν στη διάρκεια του χρόνου τις αναπτυξιακές δυνατότητες της Ελληνικής οικονομίας και επιτρέπουν πιο αισιόδοξες προβλέψεις για την πορεία του ΑΕΠ που εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά 2 % το 1995 σε σύγκριση με 1,5 % το 1994. Στην εξέλιξη αυτή θα συμβάλλει η αύξηση των δημοσίων επενδύσεων και η ακόμη ταχύτερη αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων.

Για την βιομηχανία θα έπρεπε να υπογραμμίσουμε ότι σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις το 1995 είναι η δεύτερη χρονιά που καταγράφεται θετικός ρυθμός μεταβολής της Βιομηχανικής παραγωγής μετά από μια μεκρά περίοδο συνεχών μειώσεων. Αν δεν υπάρξει δραστική αλλαγή των μακροοικονομικών συνθηκών, η βιομηχανική παραγωγή και τον επόμενο χρόνο μπορεί να αυξηθεί με ταχύτερους ρυθμούς.

Φαίνεται ότι μακροχρόνια κρίση της Ελληνικής Βιομηχανίας έχει αρχίσει να περιορίζεται καθώς έχουν αρχίσει να διαφαίνονται οι προοπτικές μιας νέας ανόδου.

Η οικονομική ανάπτυξη μπορεί να στηριχθεί στην εκσυγχρονισμένη Ελληνική Βιομηχανία που δημιουργείται τα τελευταία χρόνια. Αυτό δείχνει ότι η Ελληνική Βιομηχανία μπορεί για μια ακόμη φορά να σύρει το σύνολο της Ελληνικής οικονομίας έξω από την ύφεση.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ

Πέρα από τις επιπτώσεις που έχει στην οικονομική συμπεριφορά η μείωση του πληθωρισμού αυτή κάθε αυτή επιδρά δευτερογενώς στην οικονομική δραστηριότητα μέσω των επιπτώσεων που έχει στα υπόλοιπα μεγέθη θα πρέπει να αναφέρουμε τη μείωση των επιτοκίων η οποία υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική στη διάρκεια του 1995. Η μείωση των επιτοκίων επιδρά θετικά στην οικονομική δραστηριότητα με δύο τρόπους. 1) περιορίζει το κόστος του χρήματος και μέσω αυτού το συνολικό κόστος της παραγωγής συμβάλλοντας έτσι στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και 2) τα χαμηλότερα επιτόκια των τίτλων του

δημοσίου καθιστούν σχετικώς ελκυστικότερες τις επενδύσεις στην παραγωγή τα τελευταία χρόνια . Ο κυριότερος λόγος που συνέβαλε στην υποτονική επενδυτική δραστηριότητα ήταν η υπαρξη αναλλακτικών χρήσεων του κεφαλαίου με αποδόσεις κατά πολύ υψηλότερες από ότι τις παραγωγικές επενδύσεις.

Η Ελληνική οικονομία έχει αρχίσει να μετατρέπεται σε μία οικονομία όπου το μεγαλύτερο μέρος των πόρων είχε στραφεί στις υψηλές ουσιαστικές αποδόσεις των τίτλων και όχι στην παραγωγική διαδικασία. Το 1995 ήταν η πρώτη χρονιά που η τάση αυτή δεν επιταχύνθηκε κι άλλο.

Βεβαίως οι αποδόσεις τίτλων συγκρίνονται ακόμη ευνοϊκά με τις επενδύσεις στην παραγωγή, το χάσμα όμως έχει αρχίσει να περιορίζεται και υπάρχει η ελπίδα ότι το δεδομένο αυτό θα βοηθήσει στην μεταφορά πόρων στην παραγωγή.

Η μείωση του βασικού ετήσιου επιτοκίου που πρέπει να πληρώσει το κράτος για να χρηματοδοτήσει τις εξαιρετικά υψηλές δανειακές του ανάγκες ήταν έν από τα εντυπωσιακά στοιχεία της τρέχουσας οικονομικής επικαιρότητας. Μέσα σε 11 μήνες έπεσε κατά 3,60 ποσοστιαίες μονάδες από 17,50 % σε 13,90 % και σε 12,50 % αρχές του 1996. Στα σχέδια των επιτελών του υπουργείου οικονομικών κυριαρχούσε μέχρι και τις τελευταίες εβδομάδες του Νοεμβρίου το σενάριο της περαιτέρω μείωσής τους μέχρι και το 13,50 % και 12,50 %. Παρόμοια πτώση δεν θα μπορούσε βεβαίως να δικαιολογηθεί από κάποια αντίστοιχη μείωση του πληθωρισμού αφού αυτή δεν συνέβη. Σε σημαντικό βαθμό η μείωση εξηγείται απο την ηρεμία που σταδιακά εξασφαλίσθηκε και σε ότι αφορά την καλή εκτέλεση του προϋπολογισμού και κυρίως στην αγορά συναλλάγματος όπου επιβεβαιώθηκε απόλυτα η σταθερότητα της σκληρής συναλλαγματικής πολιτικής.

ΚΡΑΤΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ

Ο Έλληνας αποταμιευτής αλλά και πολλοί ξένοι επενδυτές αγόρασαν πρόθυμα τα χρεόγραφα που εξέδωσε το Ελληνικό Δημόσιο για να χρηματοδοτήσει το τέρας του Δημοσίου χρέους. Το καινούργιο στοιχείο της δεκαετίας είναι ότι το κράτος σταμάτησε να χρηματοδοτεί τα ελλείματα με την έκδοση πληθωριστικού χρήματος από την Τράπεζα της Ελλάδος, αποδείχθηκε στην αρχή ότι θα πρέπει να πληρώνει το επιτόκιο που θα προσδιορίζεται σε μεγάλο βαθμό από την αγορά του χρήματος και θα πρέπει να είναι απολύτως φερέγγυο στις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει έναντι εκείνων που του εμπιστεύονται το αποταμίεμά τους. Κανόνες σφιχτοί που οδήγησαν στον υπερδεκαπλασιασμό της αξίας των βραχυπρόθεσμων χρεογράφων που έχει κυκλοφορήσει το κράτος. Από το 1996 αναμένεται πάντως να ενταθεί η στροφή σε μεσομακροπρόθεσμα πολυετή ομόλογα.

ΟΙ ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η Πολιτική που συνέχισε να εφαρμόζεται κατά το 1995 για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργεί ο μεγάλος Δημόσιος Τομέας και τα ελλείματα, παρά τα θετικά αποτελέσματα στη νομισματική σταθερότητα συνέχισε να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα και στην αποτελεσματικότητα της εγχώριας παραγωγής. Και αυτό διότι το μείγμα οικονομικής που εφαρμόστηκε έδωσε, ιδιαίτερη έμφαση στην νομισματική και συναλλαγματική πολιτική και λιγότερη στην μείωση του Δημοσίου Τομέα. Εάν είχε συμβεί το αντίστροφο δηλ. είχε επιδιωχθεί με αποφασιστικότητα η μείωση του Δημοσίου Τομέα θα είχαν υπάρξει περιθώρια για μια νομισματική και κυρίως συναλλαγματική πολιτική που θα είχε θετικές επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα και στην ανάπτυξη. Το άλλο ζήτημα που έδρασε αρνητικά κατά το χρόνο που πέρασε και κυρίως τους τελευταίους μήνες ήταν η δυστακτικότητα, οι ατολμίες και οι υπαναχωρήσεις της οικονομικής πολιτικής.

Έτσι παρατηρούμε το παράδοξο φαινόμενο, η οικονομική πολιτική να είναι βασικά στις σωστές κατευθύνσεις, η καθημερινή εφαρμογή της όμως δυσχεραίνεται συχνά από το φόβο του πολιτικού κόστους και να διστάζει μπροστά σε φωνές που καλούσαν για χαλαρότερη στάση. Οι φωνές αυτές πλήθυναν στο τέλος του έτους με αποτέλεσμα να μην υπάρχει άμεση και ορατή βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος παρά τη βελτίωση των στατιστικών μεγεθών καθώς έγινε ορατός ο κίνδυνος παλινδρόμησης της οικονομικής πολιτικής.

Πολλές φορές στο παρελθόν η Ελληνική οικονομία έχει υποστεί βαρύτατες συνέπειες όταν εγκαταλείφθηκαν σταθεροποιητικές προσπάθειες πριν ολοκληρωθούν καθώς οι κυβερνήσεις υπέκυπταν στην πίεση του πολιτικού κόστους και χαλάρωναν την στάση τους.

* * *

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 1990 - 1993 ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ

1. ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ

Το άνοιγμα στις συναλλαγές των προϊόντων της χώρας με τις διεθνείς αγορές πάει από το κακό στο χειρότερο. Όταν μετράμε το έλλειμα του εμπορικού ισοζυγίου σφρευτικά στο τελευταίο για κάθε μήνα δωδεκάμηνο τότε από ένα επίπεδο κοντά στα 14 δισ. δολάρια φθάσαμε τον Αύγουστο στο επίπεδο των 16 δισ. δολλαρίων.

Πρόκειται για ένα άμεσο αποτέλεσμα της αναθέρμανσης της οικονομίας η οποία όταν εκφράζεται με αύξηση της κατανάλωσης δεν είναι βεβαίως υγιής με την έννοια ότι ευκολότερα προκαλεί παρενέργειες πρέπει να σημειωθεί ότι το σημαντικό μέρος των αυξημένων

εισαγωγών οφείλεται σε διερεύνηση του όγκου των επενδυτικών αγαθών που ζητούν οι επιχειρήσεις για να υποστηρίξουν την αύξηση της δαπάνης για επενδύσεις. Αυτό είναι υγιές φαινόμενο.

Για να μη δημιουργηθεί όμως αστάθεια στην μακροοικονομική ισορροπία θα ήταν καλύτερο να συνοδεύεται από μείωση της έντασης σε άλλους τομείς των εισαγωγών.

2. ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΔΟΛΛΑΡΙΟΥ

Το 1995 ήταν ένα " τρελό " έτος για πράσινο νόμισμα. Η κούρσα προς τα κάτω που έκανε το αμερικάνικο νόμισμα έναντι όλων των ευρωπαϊκών νομισμάτων επηρέασε όπως ήταν φυσικό και την ισοτιμία του με τη δραχμή. Αφού το δολάριο έχανε έδαφος έναντι του μάρκου θα έχανε και απέναντι στην δραχμή. Έτσι από 240,67 δρχ. που ξεκίνησε το έτος στις 30 Νοεμβρίου είχε πέσει στις 236,40 δρχ. αφού είχε πέσει σε ακόμη χαμηλότερα επίπεδα κάνοντας το ναδίρ του στις 222,03 δρχ. την 18η Απριλίου . Η εξέλιξη αυτή έκανε πολλούς Έλληνες επενδυτές να χάσουν λεφτά και σε κάποιες περιπτώσεις κινδύνεψε ακόμη και το κεφάλαιό τους. Είναι εκείνη που, με την παρόρμηση των αμφιβολιών που κυριαρχούσαν την άνοιξη του 1994 είχαν στοιχηματίσει στη συνέχιση της θριαμβευτικής πορείας του δολαρίου. Η ανακάλυψη της ισοτιμίας του με τη δραχμή περνά είτε από μια ταχύτερη διολίσθηση του εθνικού μας νομίσματος που δεν έχει προγραμματισθεί τη στιγμή αυτή, είτε από αλλαγή της συναλλαγματικής πολιτικής του γερμανικών μάρκων, κάτι για το οποίο κανείς δεν πρέπει να στοιχηματίσει.

3. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

Η κληρονομιά των δύο προηγούμενων ετών στο θέμα του εξωτερικού ισοζυγίου ήταν ιδιαίτερα καλή. Αποτέλεσμα κανείς δε συμπεριελάμβανε το έλλειμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στα πιεστικά προβλήματα της τρέχουσας συγκυρίας. Μέχρι και το πρώτο τρίμηνο η κατάσταση ήταν ελεγχόμενη. Η οικονομία έβγαινε από περίοδο ύφεσης και ένα άνοιγμα στο ισοζύγιο ήταν αναμενόμενο. Το καλοκαίρι όμως δεν έφερε ούτε τα συναλλαγματικά έσοδα από τον τουρισμό, όπως συμβαίνει συνήθως, ούτε τους πόρους από τα ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνέβη έτσι κάτι σπάνιο : Ακόμη και ο Αύγουστος ήταν ελλειματικός μήνας. Όταν όμως το οκτάμηνο γράφεις έλλειμα 2,5 δισ. δολαρίων, τότε μέχρι το τέλος του έτους είναι πολύ εύκολο να φτάσεις στα 3 δισ. δολάρια. Υπάρχει βεβαίως το φούσκωμα των στοιχείων λόγω της υποτίμησης του δολλαρίου. Η επιρροή του παράγοντα αυτού δεν μετρά όμως για πόσο μεγαλύτερο από 300 εκ. δολάρια.

Η μόνη επομένως ελπίδα να μετριασθεί το άνοιγμα στις εξωτερικές συναλλαγές της χώρας είναι να επιταχυνθεί η απορρόφηση των διαθέσιμων - για την Ελλάδα - ευρωπαϊκών

ύψος των εισρροών αυτών στα 300 εκ. έως 400 εκατ. δολάρια. Στην περίπτωση αυτή το ετήσιο έλλειμα του ισοζυγίου θα κλείσει στα 2,5 δισ. δολάρια.

4. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Ο δευτερογενής τομέας της οικονομίας επέστρεψε σε καλύτερες συνθήκες παραγωγής. Ήταν καιρός να συμβεί αυτό αφού και οι προβληματικές μονάδες έκλεισαν, ουσιαστικά και όσες πέτυχαν τον εκσυγχρονισμό τους μπόρεσαν να κατακτήσουν μεγαλύτερα μερίδια της εσωτερικής αγοράς ή και των διεθνών αγορών στις οποίες απευθύνονται. Εάν μάλιστα ο ειδικός δείκτης ξαναφτιαχτεί (έχει μείνει στην κατάσταση της Βιομηχανίας το 1980), τότε η άνοδος της Βιομηχανίας θα φανεί αξιοπρεπέστατη, Χωρίς αυτό να αλλάζει τίποτε στο γνωστό σε όλους μας συμπέρασμα, ότι η Ελληνική μεταπολεμική μεταποίηση δεν είναι πλέον αυτό που γνωρίσαμε. Η πορεία είναι προς μικρότερη βιομηχανία, που θα κατορθώνει όμως να βελτιώνει την ανταγωνιστικότητά της και επομένως, να επιβιώνει μέσα στο νέο διεθνές περιβάλλον.

5. ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Δαπάνες που έγιναν την προηγούμενη δεκαετία δίχως να έχει προβλεφθεί το αντίστοιχο έσοδο για την κάλυψή τους μετατράπηκαν στα πρώτα πέντε χρόνια της δεκαετίας αυτής σε δημόσιο χρέος.

Μαζί μ' αυτές και τα δημόσια ελλείματα των τελευταίων δέκα ετών κυρίως έκαναν το χρέος να ξεπεράσει σε μέγεθος ολόκληρο το εθνικό προϊόν.

Όσο το επιτόκιο των τίτλων του δημοσίου παραμένει υψηλότερο από το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ τόσο το χρέος θα μεγαλώνει. Εκτός εάν τα έσοδα του κράτους είναι περισσότερα από τα έξοδά του ώστε το (πρωτογενές) πλεόνασμα να πήγαινε για την πραγματική μείωση του χρέους.

6. ΔΗΜΟΣΙΟ ΕΛΛΕΙΜΑ

Οι κρατικοί λογαριασμοί είναι έντονα παθητικοί από τα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας. Ακόμη και όταν το δημόσιο άρχισε να εφαρμόζει με συνέπεια πολιτική δημοσιονομικής προσαρμογής ουσιαστικά από το 1990 και μέχρι σήμερα, το έλλειμα που έπρεπε να χρηματοδοτήσει το κράτος παρέμεινε υψηλό. Παρά την αύξηση των εσόδων και τον έλεγχο των δαπανών και τη συνακόλουθη δημιουργία πρωτογενών πλεονασμάτων η παράλληλη έκρηξη του δημοσίου χρέους και το υψηλό κόστος εξυπηρέτησης του, κρατούν το ακαθάριστο κρατικό έλλειμα σε πολύ υψηλά επίπεδα, που μόνα τους δείχνουν ότι η βελτίωση του τελευταίου έτους αποτελεί απλώς μια καλύτερη βάση για να προχωρήσει η ουσιαστική εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών.

7. ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ - ΕΞΑΓΩΓΕΣ

Το έλλειμα που προκαλούν οι υψηλότερες εισαγωγές έναντι των εξαγωγών συνέχισε να παραμένει ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της οικονομίας παρά την ύφεση της οικονομίας το εξωτερικό άνοιγμα παρέμεινε σημαντικό και όμως οι έλληνες εξαγωγείς το παλεύουν. Το αποδεικνύει ο ρυθμός πραγματικής αύξησης των εξαγωγικών επιδόσεων που ήταν ικανοποιητικός. Η μέση ετήσια αύξηση στην εξαετή περίοδο 1990 - 1995 υπολογίζεται σε 6,1 % για τις εξαγωγές έναντι μέσου ρυθμού 5,9 % για τις εισαγωγές. Στην ίδια περίοδο Το πρόβλημα είναι ότι ξεκινούμε από ένα σημείο σημαντικής ανισορροπίας, αφού η αξία των εισαγωγών είναι υπερδιπλάσια εκείνης των εξαγωγών.

Εάν ειλικρινώς επιθυμούμε να περιορίσουμε το άνοιγμα θα έπρεπε να διπλασιαστεί με επιτυχία η εξαγωγική προσπάθεια. Η άποψη ότι η προσπάθεια πρέπει να είναι στραμμένη στην μείωση των εισαγωγών δεν ευσταθεί στις σημερινές συνθήκες πλήρους απελευθέρωσης των αγορών. Επιπλέον στο βαθμό που η χώρα δεν διαθέτει εσωτερική τεχνογνωσία είναι αυτονόητο ότι η αύξηση των εξαγωγών περνά από τη διεύρυνση των επενδύσεων οι οποίες θα στηριχθούν σε μεγαλύτερες εισαγωγές κεφαλαιουχικών αγαθών. Το ζητούμενο παραμένει ο εκσυγχρονισμός της παραγωγής. Μόνο αυτός θα οδηγήσει σε διεθνής εμπορεύσιμα προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας με ανταγωνιστικές αιχμές ικανά να πωληθούν σε καλή τιμή στις διεθνείς αγορές που είναι και ο τελικός κριτής.

8. ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

Η οικονομική ύφεση, ο απευθείας δανεισμός κράτους των ιδιωτών σε συνάλλαγμα (διευκολύνθηκε από την πολιτική της σκληρής δραχμής), οι μεγάλες εισπράξεις από την Ευρώπη, η σταθερή πορεία των αδήλων εισπράξεων και βεβαίως τα υψηλά επιτόκια που προσφέρει η δραχμή, οδήγησαν τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας σε απίθανο για την Ελλάδα επίπεδο. Το 1995 θα κλείσει με την Τράπεζα της Ελλάδος να έχει διαθέσιμα σε διεθνή νομίσματα τέσσερις φορές μεγαλύτερα από εκείνα που έχει στην αρχή της δεκαετίας. Η επιτυχημένη αντιμετώπιση της κρίσης της δραχμής όταν το Μάιο 1994 απελευθερώθηκε πλήρως η διασυννοριακή κίνηση κεφαλαίων, ενίσχυσε ακόμη περισσότερο την ήδη έντονη τάση ανόδου των συναλλαγματικών διαθεσίμων. Η κατάσταση αυτή όμως μπορεί να αλλάξει πολύ γρήγορα όπως έχει δείξει η εμπειρία άλλων χωρών με πολλαπλάσια καλή θέση συναλλαγματικών αποθεμάτων ΑΡΚΕΙ να σημειωθούν ισχυροί κλυδωνισμός 4 - 5 ημερών στην αγορά των ισοτιμιών της δραχμής. Αυτό που σήμερα φαίνεται απίθανο μπορεί εύκολα να συμβεί στις αγορές αυτές που κινούνται σε ηλεκτρονικές ταχύτητες και παίρνουν τις αποφάσεις τους σε μερικά δευτερόλεπτα.

9. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Εάν υπάρχει ένας κλάδος που πλήρωσε βαριά την οικονομική κρίση και που έχει οδηγηθεί δίχως να το καταλαβαίνουν ακόμη και οι δικοί του άνθρωποι στο κατώφλι της ιστορικής του αναδιάρθρωσης, αυτός είναι ο κλάδος της οικοδομής.

Η μείωση του όγκου των νέων οικοδομών μπορεί να κρύβει τον όγκο της αυθαιρεσίας που αποκαλύπτουν οι μεγάλες πυρκαγιές.

Η αλήθεια είναι ότι η οικοδομή δεν αποτελεί πλέον την ατμομηχανή της Ελληνικής Οικονομίας. Η στροφή έγινε προς τις κατασκευές κυρίως έργων αλλά και κτιριακών συγκροτημάτων όπως ήταν στις αρχές ακόμη της δεκαετίας τα εμπορικά κέντρα και συνεχίζουν να είναι οι χώροι γραφείων.

Η επόμενη γενιά της μικρής ιδιωτικής οικονομικής δραστηριότητας δεν μπορεί να είναι παρά η δευτερεύουσα κατοικία που απαιτεί σημαντικές αλλαγές και στη νομοθετική διαχείριση των χρήσεων γης, και κυρίως βελτίωση του εισοδήματος και χαμηλότερα επιτόκια.

10. ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ

Παρά την σημαντική αύξηση του εισοδημάτων στα τέλη της προηγούμενης δεκαετίας αλλά και των αυξημένων αποδόσεων που δίνουν οι τοποθετήσεις σε δραχμικούς τίτλους, η αναλογία της αποταμίευσης στο Εθνικό Εισόδημα παρέμεινε πρακτικά στα ίδια επίπεδα γιατί το κράτος συνέχισε να συντηρεί σημαντικά ελλείματα που σήμαινε ότι αφαιρεί πόντους από την εθνική αποταμίευση, ενώ και ο σταδιακός περιορισμός της πληθωριστικής αύξησης των εισοδημάτων ανάγκασε τα νοικοκυριά να συμπληρώνουν τα εισοδήματά τους από το προϊόν της περασμένης αποταμίευσης. Σε κάθε περίπτωση η Ελληνική κοινωνία συνεχίζει να προτιμά την κατανάλωση από την αποταμίευση και βεβαίως την επένδυση.

11. ΠΤΩΧΕΥΣΕΙΣ

Θα μπορούσε - για να μην πούμε αν θα έπρεπε κιόλας - να είναι μεγαλύτερο το πλήθος των πτωχεύσεων εάν η αναδιάρθρωση της οικονομίας είχε ξεκινήσει ενωρίτερα πολλές περισσότερες επιχειρηματικές μονάδες θα είχαν οδηγηθεί στον αφανισμό.

Οι αιτίες είναι γνωστές : απελευθέρωση ορισμένων αγορών κατάργηση των προνομίων και της προστασίας σε κάποιους τομείς, μείωση των κρατικών ενισχύσεων και βεβαίως λανθασμένες επιχειρηματικές αποφάσεις. Να μην ξεχνάμε πάντως και τις σχεδιασμένες πτωχεύσεις που σκοπό έχουν την αποφυγή σοβαρών (νομικών) συνεπειών για τους ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων αυτών.

12. ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

Η Ελληνική ναυτιλία παραμένει στην ίδια ισχυρή θέση που κατέχει στο επίπεδο της υψηλίου που είναι η δική της αγορά. Το συνάλλαγμα που επισήμως εισρέει στους λογαριασμούς της Ελληνικής οικονομίας από τον κλάδο αυτό, παραμένει επίσης στα ίδια επίπεδα. Θα μπορούσε να μεγαλώσει κι άλλο. Δεν υπήρχε όμως καμμία βοήθεια για τη δημιουργία της υποδομής εκείνης που θα διευκόλυνε μια παρόμοια κίνηση. Από την άλλη ο ρυθμός των Ελλήνων εργαζομένων στα ποντόπορα όπως είναι γνωστό έχει μειωθεί γεγονός που περιόρισε τις εισπράξεις από την πηγή αυτή.

13. ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

Ο τουρισμός συνεχίζει την άνοδο του. Ο ρυθμός δεν είναι εκείνος που πολλοί μέχρι τα τέλη της προηγούμενης δεκαετίας περίμεναν. Τα έσοδα αυξάνουν με βραδύ ρυθμό και η μέση δαπάνη κάθε τουρίστα βραδύτερα, θα χρειασθεί νέα επενδυτική προσπάθεια προκειμένου να επιτύχει ο τουριστικός κλάδος τον αναπροσανατολισμό του σε νέα προϊόντα ικανά να πουληθούν σε υψηλότερες τιμές και να αφήσουν " λεφτά " στον τόπο όπως συνέβη στη δεκαετία του ' 70 οπότε και θεμελιώθηκε η καλή φήμη του τουριστικού κλάδου.

14. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΔΗΛΩΝ

Οι εισπράξεις από την πώληση υπηρεσιών οι τοποθετήσεις σε λογαριασμούς σε Ελληνικές Τράπεζες Ελλήνων που κατοικούν ή και εργάζονται στο Εξωτερικό και ο τουρισμός παραμένουν μια από τις σημαντικότερες πηγές πόρων για την Ελληνική οικονομία. Όταν μάλιστα προστεθούν οι καθαρές εισπράξεις από τα διάφορα ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης τότε το θετικό ισοζύγιο στις άδηλες συναλλαγές γίνεται παράγοντας καθοριστικής σημασίας. Η άυξηση των σχετικών πόρων είναι συνεχής όλη την τελευταία μακρά περίοδο. Στο πρώτο μισό της δεκαετίας μας όμως οι άδηλοι πόροι αυξάνονται κυρίως λόγω των πόρων από την Ευρώπη. Οι άλλες πηγές μαζί και ο τουρισμός δείχνουν στασιμότητα ενώ όπως είναι φυσικό αυξάνονται παράλληλα και οι άδηλες πληρωμές που κάνουν οι κάτοικοι Ελλάδας.

Χαρακτηριστικότερη από την άποψη αυτή είναι η συνεχώς μεγαλύτερη εξαγωγή κερδών και κυρίως τόκων αφού ολοένα και περισσότερο οι Ελληνικές επιχειρήσεις προσφεύγουν στο δανεισμό τους σε συνάλλαγμα.

15. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΙ ΜΙΣΘΟΙ ΚΑΙ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΑ

Τη μια ανεβαίνουν συχνά με ικανοποιητικό ρυθμό την άλλη μειώνονται. Και μάλιστα απότομα. Αυτή είναι η πικρή ιστορία της αμοιβής της εργασίας στην Ελλάδα όλα τα χρόνια

μετά τη δεύτερη πετρελαιακή κρίση. Ο λόγος είναι γνωστός : η ανεπαρκής προσαρμογή στις συνθήκες κρίσης της οικονομίας την ώρα που είναι απαραίτητη, διορθώνεται απότομα όταν είναι πλέον αργά, με κάποιο αυστηρό και εξαντλητικό στραθεροποιητικό πρόγραμμα και επειδή και αυτό εφαρμόζεται απότομα ιδιαίτερα στον αμαρτωλό δημόσιο τομέα, οι αντιδράσεις συσσωρεύονται και βοηθώντας του πολιτικού μας συστήματος, πετυχαίνουν την πλήρη ανατροπή του. Οι υπερβολές προς τη μια κατεύθυνση ακολουθούνται από υπερβολές προς την αντίθετη. Στα 15 χρόνια της περιόδου 1980 - 1995 το ποσοστό της μέσης πραγματικής ετήσιας αύξησης των μισθίων ήταν μόλις 0,5 %. Από το 1980 ως το 1985 η μέση αύξηση ήταν 2,7 % κάθε χρόνο. Στην επόμενη πενταετία έπεσε στο 2 % και στο πρώτο μισό της τρέχουσας δεκαετίας μειώθηκε στο 1,2 %. Είναι χαρακτηριστικό ότι ενώ στο μεσοπρόθεσμο διάστημα φαίνεται να σημειώνεται άνοδος του μέσου πραγματικού μισθού στο μακρύ διάστημα αυτό δεν συμβαίνει.

* * *

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ : 1. ΑΝΕΡΓΙΑ

ΑΝΑΛΥΣΗ

Στο σύνολο της Ελλάδος το ποσοστό Ανεργίας για πρώτη φορά το 1995 έσπασε το φράγμα του 10 % και διαμορφώθηκε σε 10,02 %. Δηλ. το 1995 σε σύνολο εργατικού δυναμικού 4.245.148 ατόμων ο αριθμός ανέργων ανήλθε σε 425.367 άτομα. Αξιοσημείωτο είναι ότι ενώ την περίοδο 1994 - 1995 το ποσοστό ανεργίας στην ευρωπαϊκή ένωση από 11,5 % μειώθηκε σε 11,1 % και στον ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) από 8,0 % σε 7,8 %, στη χώρα μας από 9,6 % αυξήθηκε σε 10 %. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΟΣΑ η μείωση του ποσοστού ανεργίας στην Ευρωπαϊκή ένωση από 11,5 % σε 11,1 % μεταφράζεται σε μείωση του απολύτου αριθμού των ανέργων κατά 700.000 άτομα, ενώ στον ΟΟΣΑ η ελάττωση του ποσοστού ανεργίας από 8 % το 1994 σε 7,8 % το 1995 μεταφράζεται σε ελάττωση του απολύτου αριθμού των ανέργων κατά 1.400.000 άτομα. Απεναντίας στην χώρα μας ο απόλυτος αριθμός των ανέργων από 103.781 άτομα το 1994 αυξήθηκε σε 425.367 άτομα το 1995.

Στον Νομό Αττικής το 1995 υπήρχαν 184.778 άνεργοι το οποίο σημαίνει ότι το 43,4 % του συνολικού αριθμού των ανέργων ατόμων της χώρας βρίσκονται στο λεκανοπαίδιο Αττικής.

Σε περιφερειακό επίπεδο τα ποσοστά ανεργίας ποικίλουν στη χώρα μας. Έτσι το ποσοστό ανεργίας στον Νομό Αττικής το 1995 διαμορφώθηκε σε 11,7 % έναντι 11,9 % το 1994, στη Δυτική Μακεδονία από 9,8 % το 1994 σε 15,2 % το 1995, στην Κεντρική Μακεδονία από 9,2 % το 1994 σε 10,4 % το 1995, στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη από 8,3 % το 1994 σε 10,1 % το 1995, στη Θεσσαλία από 7,7 % το 1994 σε 8,4 % το 1995. Στην Δυτική Ελλάδα από 11,5 % το 1994 σε 9,7 % το 1995. Στα νησιά του Β. Αιγαίου από 8 % το 1994 σε 6 % το 1995 κλπ

Παρατηρούμε δηλαδή ότι το Λεκανοπέδιο Αττικής, η Μακεδονία και η Θράκη αποτελούν τις περιφέρειες της χώρας οι οποίες πλήττονται σε μεγαλύτερο βαθμό από οποιαδήποτε άλλη περιοχή της Ελλάδος από την ανεργία.

Αν και η ανεργία σε ορισμένες περιοχές της χώρας σημείωσε αύξηση, ωστόσο στις περιοχές αυτές η ανεργία φαίνεται να κινείται στα επιτρεπτά όρια της ανεργίας τριβής. Οι περιοχές αυτές είναι η Κρήτη και τα Νησιά του Νοτίου Αιγαίου. Την περίοδο 1994 - 1995 το ποσοστό ανεργίας στην Κρήτη από 4,3 % αυξήθηκε σε 4,8 % και στα νησιά του Νοτίου Αιγαίου από 4,3 % σε 4,8 %.

Σύμφωνα με τις στατιστικές απασχόλησης της ΕΣΥΕ οι άνεργοι με ανώτερη ή και ανώτατη εκπαίδευση από 11,2 % που ήταν το 1985 έφθασαν το 20,5 % το 1994, ενώ πολύ ελαφρά ήταν η αύξηση όσον αφορά τους αποφοίτους Λυκείου (από 37,9 % σε 40,6 %). Αντίθετα το μερίδιο των ενέργων που έχουν τελειώσει μόνο το δημοτικό έπεσε από λίγο πάνω από το ένα τρίτο του συνόλου το 1985 σε λίγο κάτω από το ένα τέταρτο το 1994.

Η σημαντική αυτή μεταβολή αποδεικνύει την αλλαγή που έχει επέλθει στην κοινωνία και συνεπώς στην αγορά εργασίας προς την κατεύθυνση ενός πιο εκπαιδευμένου εργατικού δυναμικού.

Το ποσοστό των Ελλήνων με χαμηλή ή καθόλου μόρφωση (απολυτήριο δημοτικού και κάτω) στο σύνολο του πληθυσμού άνω των 14 ετών αυξήθηκε από 50,7 % το 1985 σε 52,3 % το 1994, γεγονός του μάλλον πρέπει να αποδοθεί στη χαμηλή γεννητικότητα.

Η δραματική πτώση στην γεωργία και στην κτηνοτροφία ισοσκελίζεται σχεδόν με τη δραματική άνοδο στο εμπόριο και στον τουρισμό, ενώ η αύξηση της ανεργίας στην μεταποίηση είναι της τάξης του 26 % (από 21,8 % σε 27,5 %).

Οι αριθμοί αυτοί δείχνουν τόσο τη συνεχιζόμενη εσωτερική μετανάστευση στις πόλεις και την εγκατάλειψη των παραδοσιακών γεωργικών εργασιών προς όφελος του τουρισμού, όσο και την κρίση της Βιομηχανίας (και τη σχετική αποβιομηχάνιση) και την υπερπροσφορά εργασίας στις (παραδοσιακές) υπηρεσίες.

Εάν η συνήθης ανάλυση είναι ακριβής και στην περίπτωση της Ελλάδας η ζήτηση εργασίας θα πρέπει να ενταθεί τα επόμενα χρόνια στο χώρο της παροχής υπηρεσιών, πληροφοριών (εκπαίδευση, πληροφορική, τεχνολογική έρευνα).

Αυτή καθ'αυτή η ανεργία σημείωσε σημαντική αύξηση μεταξύ 1990 και 1994 μετά από μια σχετική πτώση μετά το 1988. Η άνοδος 95/90 είναι της τάξης του 70 % (403.800 άτομα έναντι 281.200 αντίστοιχα).

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ γύρω στο 50 % των ανέργων βρίσκεται χωρίς δουλειά για πάνω από ένα χρόνο. Τα τελευταία 5 χρόνια το ποσοστό της μεγάλης διάρκειας ανεργίας κυμάνθηκε από 46,5 % (1991) μέχρι 52 % (1994). Το ποσοστό των ατόμων που παραμένουν άνεργοι μεταξύ 6 και 11 μήνες κυμαίνεται μεταξύ του ενός πέμπτου (1993 : 19,5 %) και του ενός τέταρτου (1991 : 23,4 %) οι άνεργοι που μένουν χωρίς δουλειά για 3 με 5 μήνες καλύπτουν το ένα όγδοο του συνόλου (μεταξύ 12,3 % και 13,8 % το 1990).

ΣΧΕΣΗ ΕΛΛΑΔΑΣ - Ε.Ε.

Μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Ελλάδα μπορεί να συγκριθεί μόνο με τις άλλες χώρες του Νότου : η δομή της οικονομίας της αν και ιδιόμορφη, προσεγγίζει κάπως αυτής της νότιας Ιταλίας, της Πορτογαλίας και (λιγότερο) της Νοτιοδυτικής Ισπανίας.

Η Ελλάδα έχει ξεπεράσει το ρυθμό αύξησης όλες τις νότιες χώρες της Ένωσης αν και σε ποσοστά τόσο η Ισπανία τόσο η Ιταλία αντιμετωπίζουν χειρότερο πρόβλημα.

ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Μία από τις πιο προφανές επιπτώσεις της ανεργίας είναι η φτώχεια. Στην Ελλάδα οι στατιστικές και οι μελέτες για τη φτώχεια είναι σπάνιες και ανεπαρκείς. Σύμφωνα με την τελική έκθεση της επιτροπής προς το Συμβούλιο για το πρώτο πρόγραμμα πειραματικών προγραμμάτων και μελετών για την καταπολέμηση της φτώχειας και την οποία οφείλουμε στην τότε ΕΟΚ και η οποία όριζε το " κατώφλι της φτώχειας " υπολόγισε σε 653.000 τα φτωχά νοικοκυριά στην Ελλάδα (ποσοστό 26,4 % επί του συνόλου) (για σύγκριση Ιταλία 21,8 %, Ιρλανδία 23,1 % η έκθεση αφορούσε την " ΕΟΚ των 10 ").

ΑΝΕΡΓΟΙ ΜΕ ΠΤΥΧΙΟ

(Άνεργοι κατά επίπεδο σπουδών 1985 - 1994)
ποσοστό %

	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧ.		ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΕΡΓΩΝ		ΣΥΝΟΛΟ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥ.	
	'85	'94	'85	'94	'85	'94
ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤ.	-	0,3	-	0,14	-	0,02
ΠΤΥΧΙΟ ΔΕΙ	9,6	13	7,5	10,3	2,21	3,45
ΠΤΥΧΙΟ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓ. ΣΧΟΛ.	-	6,6	-	9,8	-	1,6
ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ	18,9	25,8	37,9	40,6	14	19,6
ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	6,8	9	11,15	12,3	14,1	14
ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	52,2	39,6	34,75	24,1	41,4	43,4
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	9,1	3,95	3,8	1,5	15,3	10,8
ΔΕΝ ΠΗΓΑΝ ΣΧΟΛΕΙΟ	2,6	1,05	1,15	0,75	9,95	6,65

ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ

1985 - 1993 - σε χιλ.

Ηλικία	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
14	1,20	1,80	1,40	1,20	1,50	1	1,80	1,90	1,10	1
15 - 19	47,20	43,80	38,90	41,40	36,90	37	38	41	46,50	41,50
20 - 24	81	79,80	84,80	91,80	96,30	90	93,90	104,20	114,10	112,10
25 - 29	56,30	49,70	52,40	55,20	54,20	51,30	54,30	61,70	74,60	83,70
30 - 44	77	73,20	70,10	77,60	75,10	70	77,90	92,90	107,90	107,50
45 - 64	43,30	38	38	35,40	31,50	30,80	34,40	47,80	52,80	57,10
65 +	0,70	60	50	0,80	0,60	1	0,80	1,10	0,90	0,80

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το Γενικό συμπέρασμα το οποίο αντλείται από τα στοιχεία τα οποία η κυβέρνηση έδωσε στις 9-1-96 στη δημοσιότητα είναι ότι η ανεργία αποτελεί μέγιστο πρόβλημα για την Ελληνική κοινωνία και χρέος όλων των φορέων του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα που εμπλέκονται στην άσκηση της οικονομικής πολιτικής είναι να δώσουν λύση στο πρόβλημα. Η ανεργία χτυπά σε μεγάλο βαθμό τους πτυχιούχους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Πανεπιστήμια, Τεχνολογικά Ιδρύματα) και ιδίως τους κατόχους μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών.

Οι άνεργοι πτυχιούχοι των Ανωτάτων και Ανωτέρων Σχολών ανήλθαν το 1995 στον εντυπωσιακό αριθμό των 95.000 ατόμων και αποτέλεσαν το 22,3 % του συνολικού αριθμού των ανέργων ατόμων στην χώρα μας.

Αν και η ανεργία έχει προσλάβει εκρηκτικές διαστάσεις στη χώρα μας, με ένα μεγάλο αριθμό αρνητικών παρενεργειών στο σώμα της Ελληνικής Κοινωνίας όπως η αύξηση της εγκληματικότητας.

Η θεραπεία της νόσου της ανεργίας εξαρτάται από τον τρόπο συσπείρωσης και κοινής δράσης της κυβέρνησης του Σ.Ε.Β., της ΤΣΕΕ της ΑΔΕΔΥ οι οποίοι από κοινού αποφασίζουν για θέματα εργασιακής πολιτικής.

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Η εξασθένηση της ανταγωνιστικότητας της Εθνικής μας οικονομίας και η αναπόφευκτη αποδυνάμωση των ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης προκάλεσαν την αλματώδη αύξηση της ανεργίας. Αν και τα στοιχεία του ΟΑΕΔ ότι το ποσοστό ανεργίας μετά το 1991 διατηρείται σταθερά πάνω από 7 % ωστόσο τα πιο φερέγγυα στοιχεία της ΕΣΥΕ, τα οποία καλύπτουν το

σύνολο της χώρας πιστοποιούν ότι η ανεργία αποτελεί μείζον πρόβλημα για το σύνολο της Ελληνικής οικονομίας.

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ το ποσοστό ανεργίας στη χώρα μας από 4 % το 1981 αυξήθηκε σε 10 % το 1995 το οποίο σημαίνει ότι ο απόλυτος αριθμός ανέργων από 148.500 άτομα το 1981 ανήλθε σε 425.500 το 1995. Η ανυπαρξία του κράτους πρόνοιας στη χώρα μας σε συνδιασμό με τη συρρίκνωση του παραγωγικού μηχανισμού της οικονομίας και την αδυναμία διαφόρων δημοσίων και ιδιωτικών φορέων να εφαρμόσουν από κοινού μια αποτελεσματική πολιτική αντιμετώπισης της Ανεργίας αντικατοπτρίζουν τις διαστάσεις του προβλήματος. Το 60,9 % των ανέργων είναι άτομα ηλικίας μεταξύ 14 - 29 ετών.

Για την περίοδο 1994 - 95 ο απόλυτος αριθμός των ανέργων από 403.800 άτομα αυξήθηκε σε 425.500. Αν και η ανεργία αυξάνει στην χώρα μας στον ΟΟΣΑ και τη ευρωπαϊκή ένωση μειώνεται.

Την περίοδο 1994 - 1995 το ποσοστό ανεργίας στον ΟΟΣΑ από 8 % εκτιμάται ότι μειώθηκε σε 7,8 % δηλ. μείωση του απολύτου αριθμού των ανέργων από 33,9 σε 32,5 εκατομμ. άτομα.

Για το 1994 - 95 το ποσοστό ανεργίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση από 11,2 % μειώθηκε σε 10,7 το οποίο μεταφράζεται σε πτώση του αριθμού των ανέργων από 19 σε 18,3 εκατ. άτομα.

2. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΛΛΑΔΟΣ

1. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

“ Αν η Ελλάδα ακμάζει σαν σύνολο ωφελεί περισσότερο τα άτομα που την απαρτίζουν παρά αν αυτά ευημερούν εφήμερα, ενώ εκείνη καταρρέει ”.

Σε 1 τρις. υπολογίζεται ότι φθάνει το λεγόμενο “ ροτ χρήμα ” αλλά παραπονούμεθα ως πολίτες ότι για οικονομικούς λόγους δεν μπορούμε να αποκτήσουμε περισσότερα από 1 - 2 παιδιά. Ολόκληροι νομοί της χώρας μας που έρχονται πρώτοι σε κατ' κεφαλήν καταθέσεις (1993) είναι από τους τελευταίους σε γεννητικότητα και νομοί που έρχονται τελευταίοι σε καταθέσεις έχουν ποσοστιαία αύξηση του πληθυσμού της μεγαλύτερης του μέσου όρου της χώρας.

Δισεκατομμύρια σπαταλώνται σε αλόγιστες κρατικές δαπάνες, αλλά το κράτος σκέπτεται επανελληνμένα να περισώσει την ασθενή οικονομία μας, περικόπτοντας τα πολυτεχνικά επιδόματα και τις φοροαπαλλαγές των πολυτέκνων τη στιγμή που το κόστος ενός παιδιού είναι μεγάλο : 1.000.000 δρχ. κατά μέσο όρο το χρόνο ως το 18 του χρόνια το υπολόγιζε η δημοσιογράφος κ. Ηρα Εκμε - Πουλοπούλου.

Σε 350.000 δρχ. μηνιαίο εισόδημα για 3μελή οικογένεια ή 430.000 δρχ. αν η οικογένεια κατοικεί σε ενοικιαζόμενη κατοικία, υπολογίσθηκε για το 1995 το όριο της φτώχειας. Ακόμη και το Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας με απόφασή του όρισε σε 210.000 δρχ.

(290.000 με ενοίκιο) το (ανώτατο) όριο μηνιαίων δαπανών στοιχειώδους διαβίωσης για 4μελή οικογένεια που διαμένει στην πόλη και 130.000 δρχ. (άρα 200.000 δρχ. με ενοίκιο) όταν διαμένει σε οικισμούς.

(ΑΠΟ ΕΡΕΥΝΑ COFACE)

Άγαμος	1
Ζευγάρι	1,8
παιδί	0,2 - 0,8 (ανάλογα με την ηλικία του)
Εξαμελής οικογένεια (πολύτεκνη) κατά μ.ο.	1,8
	0,2
	0,4
	0,6
	<u>0,8</u>
	3,8

Άρα η πολύτεκνη οικογένεια πρέπει να έχει (τουλάχιστον) (με 4 παιδιά) 3 - 4 φορές μεγαλύτερο εισόδημα από τον άγαμο, 2 - 3 φορές μεγαλύτερο εισόδημα από το ζευγάρι και 1 - 2 φορές μεγαλύτερο εισόδημα από το ζευγάρι με 2 παιδιά ΓΙΑ ΝΑ ΜΠΟΡΕΣΕΙ ΝΑ ΕΠΙΒΙΩΣΕΙ (με βάση το μέσο ημερομίσθιο εργάτη).

Με βάση αυτά τα δεδομένα για μια εξαμελή πολύτεκνη οικογένεια, στην οποία τα 3 επιπλέον παιδιά υπολογίζονται ως επιβάρυνση επιπλέον 18 καταναλωτικών μονάδων (όταν η 3 μελής υπολογίζεται σε 20 καταναλωτικές μονάδες όπως προκύπτει από την παραπάνω έρευνα της COFACE - Συνομοσπονδίας οικογενειακών οργανώσεων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης το όριο φτώχειας αντιστοιχεί γι' αυτήν σε 817.000 δρχ. μηνιαίο εισόδημα που κατανέμεται ως εξής :

ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΙΔΟΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΠΟΣΟ (ΔΡΧ.)
28 %	ΔΙΑΤΡΟΦΗ	230.000
15 %	ΣΤΕΓΑΣΗ	120.000
8 %	ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ	65.000
10 %	ΕΝΔΥΣΗ - ΥΠΟΔΗΣΗ	82.000
18 %	ΜΟΡΦΩΣΗ	147.000
10 %	ΥΓΕΙΑ - ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	82.000
11 %	ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ	90.000

Υπολογίζεται ότι μόνο 30.374 φορολογικές δηλώσεις πολυτέκνων παρουσιάζουν ετήσιο εισόδημα πάνω από το αφορολόγητο όριο, αποτελούν μόλις το 1 % των φορολογουμένων. Η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα με δημογραφικό πρόβλημα, όπου η πολιτεία τιμωρεί τους πολύτεκνους με τη φορολογική της πολιτική. Μόνο 40.000 δρχ. αναγνωρίζει ως μείωση φόρου για κάθε παδί το χρόνο. Αν δεν υπολογισθεί το εισόδημα κατά κεφαλήν, ο πολύτεκνος οικογενειάρχης έχει φορολογικό συντελεστή 89,1 % ο δε άτεκνος και άγαμος 17 %. Η Γερμανία αναγνωρίζει αφορολόγητο όριο 4.000.000 δρχ. για πολύτεκνη οικογένεια με 4 παιδιά. Αλλά και για τις άλλες 130.000 πολύτεκνες οικογένειες με εισόδημα κάτω από το αφορολόγητο μεριμνά το κράτος σχεδιάζοντας περικοπές των πολυτέκνων με το αιτιολογικό, ότι δεν συμβάλλουν στη δημογραφική ανάκαμψη της χώρας.

Η αλήθεια είναι διαφορετική.

1. Τα πολυτεκνικά επιδόματα συμβάλλουν στη δημογραφική ανάκαμψη. Η ποσοστιαία μεταβολή στις γεννήσεις 4ου και επομένων τέκνων στην Ελλάδα μεταξύ των ετών 1961 - 1983 κυμαίνονται από - 50,8 για το 4ο παιδί έως - 58,1 για το 9ο παιδί.

Η μεταβολή αυτή θα έπρεπε να είχε επιδεινωθεί μέχρι σήμερα ακόμη περισσότερο, αφού μετά το 1981 αρχίζει η μεγάλη δημογραφική κάμψη για την Ελλάδα.

Από το 1991 οπότε άρχισε η καταβολή του πολυτεκνικού επιδόματος και ιδίως η διαφήμιση του τα παιδιά που γεννιούνται μετά από τρίτο δηλ. 4ο και επόμενα παρουσιάζουν αύξηση που φθάνει το 1992 σχεδόν τα όρια του 1985.

Όλες οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με δημογραφικό πρόβλημα εφαρμόζουν γενναία επιδοματική πολιτική.

2. Τα πολυτεκνικά επιδόματα δεν εγκυμονούν Εθνικούς κινδύνους. Οι μουσουλμανικές οικογένειες δεν αποτελούν παρά μόνο το 3 % των πολυτεκνικών οικογενειών σ' όλη την Ελλάδα.

3. Τα επαγγέλματα των πολυτέκνων δεν αφήνουν περιθώρια ακόμη στυγνότερης οικονομικής πολιτικής. Οι πολύτεκνοι με βάση στοιχεία μελών αντιπροσωπευτικών Συλλόγων Πολυτέκνων από όλη τη χώρα έχουν κατά βάση επαγγέλματα δεν αποφέρουν μεγάλα κέρδη και δεν επιτρέπουν φοροδιαφυγή.

4. Οι πολύτεκνοι αποτελούν τη ραχοκοκκαλιά του Έθνους μας.

Οι 160.000 πολύτεκνες οικογένειες της χώρας μας που αποτελούν μόλις το 6,33 % των 2.527.000 Ελληνικών οικογενειών κατά το 9,3 % του όλου πληθυσμού της χώρας μας, ενώ τα άτεκνα ζευγάρια αποτελούν το 30 % των Ελληνικών οικογενειών κατά 7,6 % είναι μονογονεϊκές οικογένειες (190 - 191) δίνουν το ηρωϊκότερο παράδειγμα της εποχής μας.

Σε δύσκολες στιγμές μας αν αναλογισθούμε έτσι σαν παράδειγμα 114 οικογένειες με 6 παιδιά, τις 52 οικογένειες με 7 παιδιά, τις 24 οικογένειες με 8 παιδιά, τις 98 οικογένειες με 9 παιδιά και τις 10 οικογένειες με 10 παιδιά που φυλάττουν τις θερμοπύλες του Έθνους μας στην ακριτική και άγονη αλλά πλούσια σε ιδανικά και παιδιά πολυτέκνων στην Κάλυμνο.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ ΖΩΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ
ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΕΚΝΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ					
1961	1971	1981	1983	1981/61	1983/61
60.758	58.676	61.565	58.619	+ 1,3	- 35
49.841	53.783	53.895	50.272	+ 8,1	+ 1,0
21.145	18.717	18.056	16.817	- 14,6	- 20,5
8.968	5.570	4.701	4.412	- 47,6	- 50,8
4.584	2.180	1.397	1.281	- 69,5	- 70,0
2.346	978	597	504	- 74,6	- 78,5
1.331	405	299	256	- 77,5	- 80,8
721	297	147	184	- 79,6	- 74,5
362	148	73	54	- 79,8	- 85,1
414	157	90	102	- 78,3	- 75,4
ΣΥΝ. 150.470	140.991	140.820	132.501	- 6,5	- 11,9

**ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΤΑ
ΣΕΙΡΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ ΕΛΛΑΔΑ 1960 - 1992**

ΕΤΟΣ	1η ΓΕΝΝΗΣΗ	2η ΓΕΝΝΗΣΗ	3η ΓΕΝΝΗΣΗ	4η ΓΕΝΝΗΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
1960	64.532	49.563	22.114	21.030	157.239
1965	64.575	53.657	19.440	13.776	151.448
1970	60.133	55.148	19.240	10.407	144.928
1975	61.680	52.429	18.539	9.625	142.273
1980	66.479	55.420	18.786	7.449	148.134
1985	51.436	45.566	13.926	5.553	116.481
1990	45.588	39.833	11.914	4.894	102.229
1991	46.583	38.558	12.262	5.217	102.620
1992	48.450	37.947	12.166	5.518	104.081

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ**ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ**

ΝΟΜΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΣΕ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΚΑΤΑΘ. (1993)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (1981 - 1991)
Ν. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ (1ος)	+ 3,24 %
ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ (3η)	+ 2,29 %
Ν. ΣΑΜΟΥ (6ος)	+ 3,28 %
Ν. ΛΕΥΚΑΔΑΣ (9η)	- 4,40 %
Ν. ΛΑΚΩΝΙΑΣ (10ος)	+ 1,82 %

Ν. ΛΑΚΩΝΙΑΣ (10ος) + 1,82 %

**ΝΟΜΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ ΣΕ ΚΑΤΑ
ΚΕΦΑΛΗΝ ΚΑΤΑΘ. (1993)**

**ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
(1981 - 1991)**

Ν. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	+ 5,90 %
Ν. ΠΙΕΡΙΑΣ	+ 9,32 %
Ν. ΗΛΕΙΑΣ	+ 8,55 %

(Όταν ο μέσος όρος στην Ελλάδα είναι 5,37 %)

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ

ΑΓΡΟΤΕΣ	44,62 %
ΕΡΓΑΤΕΣ	19,85 %
ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓ.	3,67 %
ΔΑΣΚΑΛΟΙ	1,33 %
ΙΕΡΕΙΣ	1,51 %
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ	5,66 %
ΕΜΠΟΡΟΙ	3,05 %
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ	1,8 %

3. ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ

**Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ
(% ΤΟΥ ΑΕΠ)**

ΕΤΗ	%
79	22,5
80	23,0
85	52,1
86	54,1
87	60,3
88	66,4
89	69,7
90	82,0
91	86,1
92	92,3
93	115,2
94	121,3
95	125,4

**Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ**

Το Δημόσιο χρέος ήταν 670 δισ. δρχ. το 1981. Το 1989 είχε φθάσει τα 13,7 τρισ. εκ των οποίων εμφανίζονταν μόνο τα 6,7 τρισεκ. δρχ. χωρίς να εμφανίζονται άλλα 6 τρισεκ. τα οποία προκλήθηκαν από τις καταπτώσεις εγγυήσεων υπέρ του ΙΚΑ του ΝΑΤ του ΟΑΕ της ΛΑΡΚΟ της ΠΥΡΚΑΛ, της ΕΑΒ, της Ολυμπιακής κ.λ.π. από την ανάληψη υποχρεώσεων της ΚΥΔΕΠ της ΔΙΔΑΓΕΠ, της ΣΥΝΕΛ που δεν ήταν εγγυημένες από την ενίσχυση των μετοχικών κεφαλαίων της Εθνικής και της ΕΤΒΑ από τη κατάρπωση εγγυήσεων σε ιδιωτικούς φορείς, βιοτέχνες κ.λ.π.

Το 1993 το χρέος έφθασε τα 20 τρισεκ. κυρίως από τους τόκους στα 13,7 τρισεκ. Σήμερα το χρέος της κεντρικής κυβέρνησης εκτιμάται ότι έχει πλέον ξεπεράσει τα 31 τρισ.

Ενώ το σύνολο όλων των καταθέσεων στις τράπεζες δεν ξεπερνά τα 13 τρισεκ.

Ενώ το χρέος του ιδιωτικού τομέα προς τις εμπορικές δεν ξεπερνά τα 4 τρισ. Δηλ. μία σχέση υποχρεώσεων του ιδιωτικού με το δημόσιο τομέα της τάξης του 8 προς 1.

Ενώ η χρηματιστηριακή αξία όλων της επιχειρήσεων που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο δεν υπερβαίνει τα 4 τρισ.

Ενώ το ενεργητικό όλων των αμοιβαίων κεφαλαίων δεν υπερβαίνει τα 2,3 τρισεκ.

Έτσι παρά τη βοήθεια της σκληρής δραχμής και της αδυναμίας του δολαρίου, που βοηθά τη μείωση του κόστους του χρέους που είναι σε συνάλλαγμα, το 100 % όλων των ετήσιων φορολογικών εσόδων μετά βίας καλύπτει τα ετήσια τοκοχρεολύσια.

Αν υπολογίσουμε ότι το δημόσιο αυξάνει πάλι τις εγγυήσεις που παρέχει για διάφορες χρηματοδοτήσεις και ότι θα αναγκαστεί να ξελασπώσει και πολλούς καταχρεωμένους δημόσιους φορείς (ασφαλιστικά ταμεία, πιστωτικά ιδρύματα) το χρέος μπορεί να αυξηθεί κατά άλλα 2,5 τρισεκ. δρχ. Έτσι σύντομα θα μιλάμε για ένα χρέος της τάξης των 3,5 εκατ. δρχ. κατά κεφαλή.

Δηλ. μία τετραμελής οικογένεια είναι χρεωμένη από το κράτος 13,5 εκατ. δρχ. και πρέπει να πληρώνει τουλάχιστον 2 εκατ. το χρόνο μόνο για να πληρώνονται οι τόκοι του δημοσίου χρέους που της αναλογούν χωρίς καν να το ξέρει.

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

- α) Ότι θα απαιτούνται συνεχείς αυξήσεις των φορολογικών εσόδων.
- β) Ότι δεν είμαστε ελκυστικό μέρος για επενδύσεις παραδείγματος χάριν όταν ζητάμε από τις πολυεθνικές επιχειρήσεις να επενδύσουν στην χώρα μας, λίγο πολύ του ζητάμε να μοιραστούν μαζί μας το βάρος του Δημοσίου χρέους.
- γ) Ότι αναγκαζόμαστε να πληρώνουμε υψηλότερα πραγματικά επιτόκια. Π. Χ. το αμερικανικό δημόσιο δανείζεται με περίπου 3 % πάνω από τον τρέχοντα πληθωρισμό εμείς, με 7 %.
- δ) ότι αποφεύγουν (οι αγορές) να κάνουν βραχυπρόθεσμες επενδύσεις στην Ελληνική χρηματαγορά και στο Ελληνικό νόμισμα. Για να στηρίξει τη δραχμή η Τράπεζα της

Ελλάδος αναγκάζεται να κρατάει τα δραχμικά επιτόκια σε πολύ υψηλά επίπεδα, της τάξης του 15-20 % και ταυτόχρονα ν' αφήνει τη δραχμή να διολισθήσει έναντι του ECU μόνο κατά 3 % ετησίως.

Έτσι μπορεί κανείς να δανείζεται σε ECU προς 6 % να επενδύει σε δρχ. προς 15 % και να κρατάει καθαρά $15\% - 6\% - 3\% = 6\%$ χωρίς κόπο. Αυτό το 6 % το πληρώνει η Ελληνική οικονομία.

ε) Ότι ζητάμε πλέον ουραγοί στο στίβο της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης, το εισόδημα του μέσου Έλληνα είναι λιγότερο από το μισό του μέσου Βέλγου παρ' ότι έχουμε περίπου την ίδια γεωγραφική έκταση και πληθυσμό. Το εισόδημά μας αυξάνεται με πολύ βραδύτερους ρυθμούς από ότι το εισόδημα των υπολοίπων αναπτυσσόμενων και ανεπτυγμένων χωρών.

Τα τελευταία 15 χρόνια η οικονομία μας αναπτύσσεται με ρυθμούς της τάξης του 1% το χρόνο περίπου. Την περίοδο 1961 - 80 που η χώρα μας ακολούθησε πιο σημαζεμένη πολιτική κατόρθωσε να αναπτυχθεί με μέσο ετήσιο πραγματικό ρυθμό της τάξης του 6,2 % ενώ οι υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναπτύχθηκαν με ρυθμό 3,9 %. Την περίοδο 1981 - 1990 που η χώρα μας ακολούθησε επετακτική δημοσιονομική πολιτική και πολλαπλασιάστηκαν τα ελλείματα, ο ρυθμός ανάπτυξης μας έπεσε στο 1,5 %, ενώ για τα υπόλοιπα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μειώθηκε στο 2,4 %. Έτσι άρχισε η μεγάλη απόκλιση.

στ) Ενώ το δημόσιο καταχρεώθηκε και έριξε στην αγορά τόσα τρισεκατομμύρια δεν κατόρθωσε να υποβοηθήσει την ανάπτυξη. Το αντίθετο : δημιούργησε ένα φαύλο κύκλο αφαίμαξης ανθρωπίνων και χρηματικών πόρων από τον ιδιωτικό τομέα διογκωμένου (αλλά μη παραγωγικού) δημοσίου τομέα, υπερχρέωσης, υψηλού πληθωρισμού υψηλών επιτοκίων, "κρατικοδίαιτων" επιχειρήσεων, που με την σειρά τους είχαν σαν αποτέλεσμα την ανάγκη για συμμάζεμα ή λιτότητα, την ανεπάρκεια επενδύσεων και φυσικά την ανεπάρκεια νέων θέσεων εργασίας.

Και όλα αυτά παρά τις τεράστιες ενισχύσεις από την Κοινότητα και τις καθαρές εισροές από τη ναυτιλία, τον τουρισμό και τους ομογενείς.

Έτσι σήμερα τα κράτη της νοτιοανατολικής Ασίας αναπτύσσουν με ρυθμούς της τάξης του 8 % ετησίως, η Αμερική με 4 %, η Ευρωπαϊκή με πάνω από 2,5 %, ενώ εμείς με κάτω από 2 %.

Ακόμη και αν εμείς αρχίσουμε από σήμερα να αναπτυσσόμαστε συνεχώς με 4 % και οι ευρωπαίοι με 2 % θα μας πάρει 25 χρόνια να φτάσουμε το 80 % του μέσου εισοδήματος των υπολοίπων Ευρωπαίων.

Επειδή δεν αναπτυσσόμαστε με ταχύτερους ρυθμούς δεν δημιουργούμε αρκετές νέες θέσεις εργασίας ώστε όχι μόνο να καταπολεμήσουμε αποτελεσματικά την ανεργία αλλά και να βελτιώσουμε όλοι το βιοτικό μας επίπεδο.

ζ) Θα υπάρξει συνεχώς πίεση για εξωτερικό δανεισμό το μέσο χρέος της κεντρικής διοίκησης θα είναι πάνω από 32 τρισεκ. το 1996. Έναντι αυτού προβλέπονται τόκοι ύψους 3,35 τρισεκ. δηλ. ένα μέσο επιτόκιο 10,5 % περίπου. Ήδη την τελευταία εβδομάδα του Δεκεμβρίου 1995 το δημόσιο μάζεψε με πενταετή ομόλογα πάνω από 500 δισ., με κόστος για τον πρώτο χρόνο 18,6 %. Για να μειώσει το κόστος δανεισμού το Υπουργείο ίσως προσπαθήσει να αυξήσει σημαντικά το δανεισμό σε συνάλλαγμα, ποντάροντας σε ευνοϊκές συναλλαγματικές εξελίξεις και στην πολιτική της σκληρής δραχμής.

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

- α) Το Δημόσιο χρέος τόσο σε απόλυτους αριθμούς όσο και ως ποσοστό του ΑΕΠ βαίνει ολοένα αυξανόμενο κατά την τελευταία τριετία.
- β) Το έλλειμα του Γενικού Κρατικού προϋπολογισμού και το Δημόσιο έλλειμα αυξάνεται τόσο σε απόλυτους αριθμούς όσο και ως ποσοστό του ΑΕΠ.
- γ) Η ιλιγγιώδης αυτή αύξηση των ελλειμάτων και του δημοσίου χρέους πραγματοποιείται σε μια περίοδο κατά την οποία το ποσοστό αύξησης των εσόδων από άμεσους και έμμεσους φόρους είναι πάντα υψηλότερο του αντίστοιχου πληθωρισμού.
- δ) Τα τοκοχρεολύσια διογκώνονται επικινδύνως τόσο σε απόλυτους αριθμούς όσο και ως ποσοστό του ΑΕΠ, το Δημόσιο αχόρταγο εξακολουθεί να εκδίδει κάθε μήνα κρατικούς τίτλους για την εξασφάλιση εσόδων που πηγαίνουν και αυτά ως πιθό της σπατάλης.
- ε) Την περίοδο αυτή δεν εξασφαλίστηκαν σημαντικά έσοδα μόνο από τη φορολογία ανύπαρκτων στην πραγματικότητα εισοδημάτων (μείωση του πραγματικού εισοδήματος των εργατουπαλλήλων, ανεργία, μόνιμη ύφεση κλπ) αλλά " κάηκαν " και όλες οι πρόσθετες φοροδοτικές πηγές (αντικειμενικά κριτήρια μη τιμαριθμοποίηση της φορολογικής κλίμακας κλπ) χωρίς να αποδυναμωθεί η αυξητική ορμή του δημοσίου χρέους και των δημοσίων ελλειμάτων, τα οποία μόνο την τελευταία τριετία τροφοδότησαν το χρέος αυτό κατά 18,7 % τρισ. δραχμές.

4. Α.Ε.Π.

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Τις περιόδους 1961 - 1970, 1971 - 1980 το ΑΕΠ της χώρας μας σημείωσε μια μέσα ποσοστιαία αύξηση 7,6 % και 4,7 % αντίστοιχα, η οποία ήταν σαφώς υψηλότερη από τα μέσα επίπεδα αύξησης του Α.Ε.Π. της κοινότητας.

Για την περίοδο 1980 - 1990 το μέσο ποσοστό αύξησης του ΑΕΠ της χώρας μας ήταν μόλις 1,5 %. Αντίθετα την ίδια περίοδο το ΑΕΠ της κοινότητας αυξήθηκε κατά 2,4 %. Αυτό αποδεικνύει ότι η χώρα μας αντί να ακολουθεί πορεία σύγκλισης ακολουθεί πορεία απόκλισης.

Ακόμα αποδεικτικό στοιχείο των αποκλίσεων της ελληνικής οικονομίας σε σύγκριση με τις οικονομίες των άλλων κοινοτικών χωρών είναι και η διαρκώς μειωμένη συμμετοχή του ΑΕΠ της χώρας μας, στο συνολικό κοινοτικό ΑΕΠ.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι και αυτοί οι υποτονικοί δείκτες αύξησης του ΑΕΠ δεν συνιστούν κατ' ανάγκη παραγωγική ανάπτυξη εφόσον η ποσοστιαία συμμετοχή τόσο του πρωτογενούς (Γεωργία) όσο και του Δευτερογενούς τομέα (Βιομηχανία) συρρικνώνονται σε οφέλη του τριτογενή τομέα. Η ποσοστιαία αύξηση του ΑΕΠ δε στοιχειοθετεί κατ' ανάγκη και παραγωγική ανάπτυξη πόσο μάλλον όταν απουσιάζει και το κοινωνικό της στοιχείο, που περιλαμβάνει τους τομείς υγείας, παιδείας, κλπ.

Η βιομηχανία συμμετέχει με όλο και πιο χαμηλό ποσοστό στην τελική διαμόρφωση του ΑΕΠ ιδιαίτερα στον τομέα της μεταποίησης όπου η χώρα μας κατέχει το μικρότερο ποσοστό συμμετοχής στο ΑΕΠ απ' όλες τις χώρες της κοινότητας.

Η ανεπάρκεια της Ελληνικής οικονομίας εκφράζει επίσης ένα πολύ μικρό ποσοστό συμμετοχής Βιομηχανικών Επενδύσεων στον τομέα της μεταποιητικής δραστηριότητας σε σχέση με το ΑΕΠ. Από 3,45 % ήταν σύμφωνα με τα στοιχεία του ΥΠΕΘΟ και ΕΣΙΕ το 1986 μειώθηκε στο 2,84 % το 1993. Η ίδια εικόνα επικρατεί και στον τομέα της γεωργίας, οι επενδύσεις στον τομέα της γεωργίας από πλευράς συμμετοχής στο ΑΕΠ, σημειώνουν κάθετη πτώση και από 1,31 % επί του ΑΕΠ που ήταν το 1986 έφθασε το 1,12 % το 1993. Το γενικό συμπέρασμα που πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα είναι ότι μια από τις βασικές διορθωτικές αδυναμίες της Ελληνικής οικονομίας εκφράζεται από τη μη ικανοποιητική σύνθεση του ΑΕΠ.

Η σχέση κατανάλωσης και κάθε επένδυσης πάγιου κεφαλαίου παρέμεινε αμετάβλητη σε σχέση με το 1992. Το 1995 το 78 % της ακαθάριστης δαπάνης της οικονομίας απορροφάται από την κατανάλωση και μόνο το 20 % από τις επενδύσεις με βάση τα στοιχεία της εισηγ. σύνθεσης του ΓΚΠ ' 96.

Εκείνο που επιβάλλεται σήμερα είναι η αύξηση της συμμετοχής των παραγωγικών τομέων της οικονομίας στην σύνθεση του ΑΕΠ.

ΠΙΝΑΚΕΣ

**Ποσοστιαία (5) συμμετοχή των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας στο ΑΕΠ.
(Με βάση τις σταθ. τιμές 1988)**

ΤΟΜΕΙΣ	1980	1990	1991	1992	1993	1994	1995
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	14	11,6	11,6	11,2	11,15	11,14	11,25
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	31,8	29,3	26,1	25,7	25	24,74	25
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	51,8	57,9	60,8	61,8	62,49	62,78	62,37

**Ποσοστό συμ/χής Ελλάδος στο συνολικό Α.Ε.Π. της Ε. Ε.
(Εκατ. δολ. σε τρέχ. τιμές)**

ΕΤΟΣ	Ε.Ε.	ΕΛΛΑΔΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ (%)
1960	279,2	3,6	1,29
1970	680	11,3	1,66
1980	2.255,3	43,9	1,95
1990	4.770,8	85,4	1,79
1995	6.068,5	105,8	1,74

ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΜΟΝΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Κατά το 1996 το ΑΕΠ της Ελλάδος σε τιμές συντελεστών παραγωγής αναμένεται να σημειώσει άνοδο 2,3 % έναντι αύξησης 2 % το 1995 και 1,5 % το 1994.

Η αύξηση του ΑΕΠ της Ελληνικής οικονομίας σε τιμές συντελεστών παραγωγής στηρίζεται στην άνοδο του προϊόντος των υπηρεσιών.

Το βιομηχανικό προϊόν το 1995 βρίσκεται στα επίπεδα του 1992 και είναι κατώτερο απ' ότι το 1989. Άμεση συνέπεια της συρρίκνωσης της Βιομηχανικής μας παραγωγής είναι το ποσοστό συμμετοχής του Βιομηχανικού τομέα στην παραγωγή του ΑΕΠ της Ελληνικής οικονομίας να διαμορφωθεί μόλις σε 25 % το 1995 έναντι 32,4 % το 1980 και 30,4 % το 1990.

Ο Αγροτικός τομέας εκεί που το 1980 παρήγαγε το 14,5 % του ΑΕΠ της χώρας το 1995 έφθασε στο σημείο να παράγει το 11,3 % του εγχώριου προϊόντος μας. Ο τριτογενής τομέας υπηρεσιών παράγει το 62,4 % του ΑΕΠ της Ελλάδας έναντι 53,1 % το 1980 και 58,6 % το 1990.

Το τεράστιο μέγεθος της Ελληνικής παραοικονομίας σε συνδιασμό με την ανικανότητα όλων των κυβερνήσεων μετά το 1980 να εξυγιάνουν τα δημόσια οικονομικά της χώρας έχουν δημιουργήσει μια καταναλωτική οικονομία, ανήμπορη να παράγει ανταγωνιστικά προϊόντα και γι' αυτό έθραυστη σε κάθε ασταθή διεθνή συγκυρία (π.χ. ελληνοτουρκικές σχέσεις). Το επίπεδο της οικονομικής ανάπτυξης της Ελλάδος βρίσκεται σε χαμηλά δεδομένα για τον ΟΟΣΑ και τη Ε.Ε, ωστόσο λόγω της ευτραφούς Ελληνικής παραοικονομίας έχουμε έναν υπερμεγεθή τριτογενή τομέα και μια εντυπωσιακά υψηλή ιδιωτική κατανάλωση. Αυτό σημαίνει ότι οι δομές της Ελληνικής Οικονομίας στηρίζονται στην παραοικονομία η οποία το πλεόνασμα που δημιουργεί το στρέφει σε καταναλωτικούς και όχι επενδυτικούς σκοπούς.

Άμεσο αποτέλεσμα του καταναλωτικού χαρακτήρα της Ελληνικής οικονομίας είναι η εγχώρια Βιομηχανία να παράγει ιδίως καταναλωτικά προϊόντα για την ικανοποίηση του

καταναλωτισμού και οι εισαγωγές της χώρας να αποτελούνται από καταναλωτικά αγαθά και ενδιάμεσες πρώτες ύλες για την παραγωγή καταναλωτικών αγαθών.

Η Ελληνική Βιομηχανία έχει προσαρμοστεί πλέον στις ανάγκες της εγχώριας κατανάλωσης. Η παραγωγή προϊόντων υψηλής τεχνολογίας είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Η πολεμική Βιομηχανία υποτυπώδης. Είμαστε η μοναδική χώρα στον ΟΟΣΑ και στην ΕΕ η οποία δεν εξάγει καν ένα επενδυτικό αγαθό. Η μεταποιητική μας Βιομηχανία συντελεί μόλις στην παραγωγή του 13,6 % του Εθνικού μας προϊόντος και μάλιστα μια μεταποιητική Βιομηχανία η οποία παράγει κυρίως καταναλωτικά και ημικατεργασμένα προϊόντα αντανακλά τον μαρasmus και την καταβράθωση της ανταγωνιστικότητας της Εθνικής μας οικονομίας.

ΑΕΠ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
(Τιμές συντελεστών παραγωγής τιμές 1988 δισ. δρχ.)

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
1. ΓΕΩΡΓΙΑ	1.028,3	998,5	984,5	1.028,8	1.028,8	-
2. ΒΙΟΜΗΧΑΝ.	2.302,3	2.270,4	2.213	2.216,2	2.284,3	-
3. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	5.361,8	5.491,8	5.518	5.609,4	5.648,9	
4. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ	114,4	115,8	113,2	103,2	124,8	
5. Α.Ε.Π.	8.806,8	8.876,5	8.828,7	8.957,6	9.136,8	9.347

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ο Πληθωρισμός συνέχισε την καθοδική του πορεία. Όχι όμως με την επιτυχία που περίμεναν οι άνθρωποι του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας. Το πρόβλημα εμφανίστηκε στα τέλη Σεπτεμβρίου '94 τότε έγινε αντιληπτό ότι οι ευνοϊκές επιπτώσεις στον τιμάριθμο από τη - σε απόλυτη αξία - μείωση των τιμών των οπωρολαχανικών είχαν εξανληθεί και η περαιτέρω κάμψη των πληθωριστικών πιέσεων θα έπρεπε να διασπάσει το σκληρό πυρήνα που διαμορφώνει την ποσοστιαία αύξηση των τιμών πολύ κοντύτερα στο επίπεδο του διψήφιου 10 %. Έτσι ο Δεκέμβριος θα τρέχει με ετήσιο ρυθμό αύξησης των τιμών καταναλωτή στο όριο του 8 % μια ολόκληρη ποσοστιαία μονάδα πάνω από το στόχο της κυβέρνησης αλλά πολύ χαμηλότερα από το 11,1 % με το οποίο είχε ξεκινήσει το έτος. Η επίδοση αυτή σημαίνει ότι η μέση αύξηση των τιμών θα μειωθεί στο 9,1 % έναντι 10,9 % που ήταν το 1994.

Το 8,1 % με το οποίο έκλεισε για το 1995 ο ετήσιος ρυθμός του πληθωρισμού ασφαλώς θα απογοήτευσε τους αρμόδιους του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, οι οποίοι ύστερα από την προβλεπομένη εδώ και μήνες απόλεια του στόχου 7 % του προγράμματος σύγκλισης, ήλπιζαν ότι θα έσπαγε το φράγμα του 8 % παρά τη δικαιολογημένη αυτή απογοήτευση όμως

κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί. Το 1995 ήταν έτος σταθμός για τον αποπληθωρισμό της οικονομίας, αφού στη διάρκεια του έσπασε για πρώτη φορά ύστερα από 23 ολόκληρα χρόνια η θλιβερή παράδοση του διψήφιου πληθωρισμού (14,3 % Σεπτέμβριος 1993 - 8,1 % Δεκέμβριος '95)

Αίτια της πτώσης του πληθωρισμού

1. Κατά πρώτον άρχισε και προχώρησε μια πολιτική δημοσιονομικής εξυγίανσης με σταδιακή μείωση των ελλειμάτων του Δημοσίου σαν ποσοστό του ΑΕΠ.
2. Δεύτερον γιατί έπεσαν τα επιτόκια και μειώθηκε έτσι το χρηματοοικονομικό κόστος.
3. Τρίτον γιατί οι αυξήσεις στους μισθωτούς ήταν συγκρατημένες και
4. Τέταρτον γιατί η νομισματική και προπαντός η συναλλαγματική πολιτική είχαν σαφή αντιπληθωριστικό χαρακτήρα.

Αρα η πτώση του πληθωρισμού δεν στηρίχτηκε μονοσήμαντα σε μια πολιτική λιτότητας και ύφεσης αλλά ήταν σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα ενός μίγματος μέτρων που κατά βάση ήταν σωστό. Και λέμε κατά βάση γιατί αν το μίγμα ήταν πιο επιτυχές η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού θα ήταν ταχύτερη και ο στόχος του 7 % θα είχε οπωσδήποτε επιτευχθεί.

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ποιές ήταν οι αδύνατες πλευρές της αντιπληθωριστικής πολιτικής ;

Πριν απαντήσουμε θα ξεκινήσουμε από μια διαπίστωση. Από τον απρίλιο του 1995 και μετά που έσπασε το φράγμα του 10 % η αποκλιμάκωση ήταν βραδεία της τάξεως του 0,2 % και 0,3 % τους πρώτους μήνες και της τάξεως μόνον του 0,1 % τους τελευταίους τέσσερις μήνες.

Βεβαίως όσο προσεγγίζουμε στον σκληρό πυρήνα του πληθωρισμού τα πράγματα γίνονται όλο και πιο δυσκολότερα και οι αντιστάσεις μεγαλύτερες. Παρά ταύτα όντως υπάρχει μια εξασθένηση, της αντιπληθωριστικής τάσης . Πού οφείλεται η εξασθένηση αυτή ;

Στους εξής παράγοντες :

1) Στο Δημόσιο, το οποίο δεν συγκράτησε όσο έπρεπε ή μάλλον δεν προέκυψε όσο επιβállετο τις δαπάνες του με αποτέλεσμα να βομβαρδίσει την οικονομία με υπερβάουσα ρευστότητα. Το 1995 ο προϋπολογισμός για δεύτερη συνεχή χρονιά έκλεισε, σύμφωνα με τις προβλέψεις του και το δημόσιο έλλειμα κατήλθε στα προβλεπόμενα από το πρόγραμμα σύγκλισης όρια το ικανοποιητικό όμως αυτό αποτέλεσμα επετεύχθη χάρις στα αυξημένα έσοδα, ενώ οι δαπάνες δεν περιορίστηκαν. Από την άλλη πλευρά στην αύξηση της ρευστότητας συνετέλεσε και η πολιτική διαχείρισης του δημοσίου χρέους που σε μεγάλο βαθμό στηρίχθηκε στον εξωτερικό δανεισμό.

Σύμφωνα με πληροφορίες του οικονομικού ταχυδρόμου, η εσφαλμένη τακτική με τη δημοπρασία των κρατικών τίτλων, για την οποία ευθύνεται το Υπουργείο Οικονομικών, είχε ως αποτέλεσμα να μην καλυφθούν πλήρως από την εγχώρια αποταμίευση. Οι δανειακές

ανάγκες του δημοσίου και να καταστεί αναπόφευκτη η εξάντληση του αποθέματος σε συνάλλαγμα. Οι ίδιες πληροφορίες αναφέρουν ότι μόνο μέσα στο μήνα ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ το Υπουργείο οικονομικών δραχμοποίησε στην Τράπεζα Ελλάδος 3 δισ. δολάρια που είχε δανεισθεί παλαιότερα και τα οποία δεν είχε χρησιμοποιήσει μέχρι τώρα. Αυτό σημαίνει ότι μέσα σε έναν μήνα το Υπουργείο Οικονομικών έριξε στην αγορά ρευστότητας 7,50 δισ. δρχ. πρόκειται για τρομακτικό ποσό.

2) Στο ότι η εισοδηματική πολιτική ξέφυγε κάπως στον ιδιωτικό τομέα και κυρίως στις δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς.

3) Στο ότι η πιστωτική επέκταση προς τον ιδιωτικό τομέα ήταν επίσης μεγάλη και υπερέβη κατά πολύ τους στόχους του νομισματοπιστωτικού συστήματος.

Πράγματι η μεγάλη κόπωση των επιτοκίων δανεισμού (που υπολογίζεται σε 8 ποσοστιαίες μονάδες μέσα στο 1995), η ευχέρεια δανεισμού σε συνάλλαγμα από τις επιχειρήσεις και επίσης ο αυξημένος ενδοτραπεζικός δανεισμός είχαν σαν αποτέλεσμα η τραπεζική χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα να είναι αυξημένη σε σχέση με πέρυσι κατά 30 %. Είναι προφανές ότι η πιστωτική αυτή άνεση ενήργησε ως αντικίνητρο στις επιχειρήσεις που δεν είχαν ισχυρούς λόγους να συμπίσουν τις τιμές για να αυξήσουν τη ρευστότητά τους.

4) Στην απουσία διαρθρωτικών τομών στην αγορά με στόχο να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων. Η ελληνική αγορά παρά το μικρό μέγεθος της και παρά τη μεγάλη εξάρτηση της από τις εισαγωγές παραμένει μια αγορά ολογοπωλιακά διαρθρωμένη και το κράτος να παρεμβαίνει για να διαλύσει τις " συμφωνίες κυρίων " που μοιράζουν τις πωλήσεις αντίθετα με διοικητικούς κανόνες κατοχυρώνει τα μονοπωλιακά συμφέροντα ιδιαίτερα στη διακίνηση των προϊόντων. Τα ολογοπωλιακά συμφέροντα είναι τόσο ισχυρά ώστε αποκομίζουν όχι μόνο υψηλά κέρδη αλλά είναι υπεύθυνα και για μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγή. Αν συνεπώς προωθούντο τα κατάλληλα μέτρα για διάλυση των μονοπωλιακών καταστάσεων τα αποτελέσματα θα ήταν θετικά όχι μόνον για την πορεία του πληθυσμού αλλά και για τα δημόσια ταμεία των οποίων οι εισπράξεις θα αυξανόνταν.

ΠΟΡΕΙΑ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ 1996 - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Κατ' αρχήν τον Ιανουάριο ο πληθωρισμός θα ανέβει εξαιτίας της αναπροσαρμογής από της πρώτης του έτους των έμμεσων φόρων που επιβαρύνουν ποτά, καπνό, καύσιμα και επίσης την αύξηση των τιμολογίων του ΟΤΕ και των ενοικίων του ΥΠΕΘΟ αισιοδοξεί ότι η επιτάχυνση του πληθωρισμού θα ανεβάσει το ρυθμό του στο 8,2 % το πολύ στο 8,3 % και από το Φεβρουάριο θα επανέλθουμε σε πτωτική πορεία.

Τώρα όσον αφορά τις προοπτικές πρέπει να λάβουμε υπόψη το 1996 ο στόχος που πρέπει να επιτευχθεί δηλ. το 5 % του Δεκεμβρίου, σημαίνει ότι μέσα στον χρόνο ο ρυθμός του πληθωρισμού πρέπει να πέσει κατά 3,1 ποσοστιαίες μονάδες έναντι 2,7 που έχασε το 1995.

Για το 1996 έχουμε δεδομένο ότι η εισοδηματική πολιτική θα παραμείνει συγκρατημένη αφού το 2,5 % + 2,5 % για το δημόσιο τομέα θα επηρεάσει και τις διαπραγματεύσεις στον ιδιωτικό τομέα. Βεβαίως η ΓΣΕΕ διεκδικεί 10 % αλλά με υψηλή ανεργία θα ήταν εντυχής και με ένα 8 %.

Επίσης είναι δεδομένο ότι η συναλλαγματική πολιτική ουσιαστικά θα οδηγήσει σε σταθερές ισοτιμίες της δρχ. αφού η διολίσθηση έναντι των ευρωπαϊκών νομισμάτων θα είναι λίγο μεγαλύτερη από 1 % έναντι 3 % το 1995.

Από αυτούς τους δύο παράγοντες λοιπόν οι επιδράσεις στον πληθωρισμό θα είναι μειωτικές.

5. ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΠΟΣΟΣΤΑ (%)

	ΕΛΛΑΣ	ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ (12)	ΟΟΣΑ	ΟΟΣΑ ΧΩΡΙΣ ΤΟΥΡΚΙΑ	ΣΧΕΣΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ		
					1/2	1/3	1/4
1980	17,7 %	12,8 %	11,8 %	10,5 %	1,38	1,50	1,69
1981	19,8	11,0	10,5	9,9	1,80	1,89	2
1985	17,7	6	6,6	5,7	2,95	2,68	3,10
1986	17,5	5,5	6,3	5,8	3,18	27,8	3,02
1987	14,3	4,1	7,5	7,1	3,49	1,91	2,01
1988	15,6	4,4	7,5	6,3	3,54	2,08	2,48
1989	14,5	4,9	6,2	4,9	2,96	2,34	2,96
1990	21,0	5,3	6,0	5,1	3,96	3,50	4,12
1991	18,8	5,5	5,6	4,6	3,42	3,36	4,09
1992	14,0	4,4	4,5	3,5	3,20	3,13	4,03
1993	13,5	3,7	3,8	2,7	3,65	3,55	5,00
1994	10,8	2,7	3,9	2,1	4,00	2,77	5,14
1995	9,9	3,0	4,1	2,6	3,13	2,29	3,61
1996	7,5	2,7	3,4	2,4	2,78	2,21	3,13

Αν και ο πληθωρισμός του Ιανουαρίου 1996 σημείωσε ελαφρά αύξηση 8,4 % λόγω της ανόδου στην τιμή των καυσίμων, τσιγάρων, τιμολογίων ΔΕΚΟ, κλπ., ωστόσο το κρίσιμο βαρόμετρο του πληθωρισμού είναι ο Μάρτιος οι πρώτοι θερινοί μήνες και ο Σεπτέμβριος κάθε χρόνου.

Ο τιμάρριθμος παραγωγού όπως αυτός απεικονίζεται από τον δείκτη τιμών χονδρικής, το 1995 διαμορφώθηκε σε ετήσια βάση και μέσα επίπεδα σε 6,7 και 7,8 % εάν η Κυβέρνηση ευλεπιστεί το 1996 να πετύχει πληθωρισμό σε ετήσια βάση 6 % τότε ο τιμάρριθμος χονδρικής θα πρέπει να σπάσει το φράγμα του 5 %.

ΣΧΕΣΗ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ - Ε. Ε

Η σχέση πληθωρισμού μεταξύ Ελλάδος Ευρωπαϊκής Ένωσης από 4,0 το 1994 μειώθηκε σε 3,13 το 1995 και προβλέπεται σε 2,78 το 1996.

Επίσης η σχέση πληθωρισμού μεταξύ Ελλάδος και ΟΟΣΑ (χωρίς την Τουρκία) από 5,14 το 1994 μειώθηκε σε 3,61 το 1995 και προβλέπεται σε 3,13 το 1996.

ΓΕΝΙΚΑ

Ο πληθωρισμός στη χώρα μας εξακολουθεί να κινείται με υπέρ τριπλάσιους ρυθμούς από τις ανταγωνίστριες μας χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΟΣΑ παρ' ότι ο ρυθμός πληθωρισμού στην χώρα μας είναι μονοψήφιος. Αυτή όμως η πτώση του πληθωρισμού δεν έχει δείξει τα ευεργετικά της αποτελέσματα και στα υπόλοιπα μεγέθη της οικονομίας εκτός της σημαντικής μείωσης των επιτοκίων καταθέσεων και της σχετικής πτώσης των επιτοκίων χορηγήσεων.

6. ΕΞΑΓΩΓΕΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ

Παρατηρείται πτώση των εξαγωγών προς τις χώρες της Ε.Ε. ενώ η αύξηση προς τις πρώην κομμουνιστικές χώρες με πειραματική μάλιστα συμπεριφορά, μπορεί να αποδειχθεί πρόσκαιρη καθώς οι ανταγωνιστές μας προσπαθούν να εκτοπίσουν τα ελληνικά προϊόντα, μεθοδικά με αλληπάλληλες υποτιμήσεις του νομίσματός τους, ενώ η Ελλάς παραμένει προσκολλημένη στη σκληρή δραχμή λόγω δημοσίου ελλείματος.

Η αναστάτωση η οποία έχει προκληθεί μετά το 1992, όταν άλλαξαν εντελώς τα δεδομένα στα σύνορα των μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ισχύει νέο σύστημα καταγραφής του διακοινοτικού εμπορίου δεν έχει ακόμα απορροφηθεί όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε καμία χώρα της ΕΟΚ.

Η συγκρατημένη αισιοδοξία για τις εξαγωγές στηρίζεται στην ανάκαμψη η οποία υπάρχει στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ανάκαμψη όμως κυρίως μέσω έργων ανοικοδόμησης - παρατηρείται και σε χώρες της Μ. Ανατολής.

Το 1993 οι εξαγωγές διαμορφώθηκαν στα 8,4 δισ. δολάρια έναντι 9,9 δισ. δολάρια το 1992, δηλαδή μειώθηκαν κατά 15 %. (Το διεθνές μπόριο μειώθηκε κατά 2 % την ίδια περίοδο). Η πτώση οφείλεται αποκλειστικά στη δυσμενή πορεία των εξαγωγών προς τις χώρες της Ε.Ε. (πτώση 27 %) ενώ στον υπόλοιπο κόσμο αυξήθηκαν κατά 9 %. Αυτή η εξέλιξη οφείλεται και στην ύφεση στην Ε.Ε. και στην υποεκτίμηση του διακοινοτικού εμπορίου αλλά και στην Ένωση της ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών προϊόντων πάντως αν μετρηθούν οι εξαγωγές σε ECU η μείωση τους το 1993 παραμένει, αλλά στο 6 % σαφώς μικρότερη.

Να σημειώσουμε ακόμη ότι οι εξαγωγές 370 εκ. δολαρίων δεν υπολογίστηκαν το 1993 όπως έπρεπε αλλά το 1994 για λόγους μεθοδολογικούς. Συνεπώς η μείωση των εξαγωγών γίνεται ακόμη μικρότερη.

Για το 1994 υπάρχουν στοιχεία μόνο για το πρώτο εξάμηνο. Ως και τον Ιούνιο σε όρους δολαρίου η αξία των εξαγωγών (4,151 εκ. δολάρια) είναι μειωμένη κατά 4 % της αντίστοιχης περιόδου του 1993. Σε ECU αντίθετα παρατηρείται αύξηση κατά 8,15 % (η διαφορά όπως και το 1993 οφείλεται στην μεγάλη ανατίμηση τότε του δολαρίου.

Η διαμορφούμενη διάρθρωση η περίοδος από το 1992 ως το 1994 χαρακτηρίζεται από την μείωση του μεριδίου των εξαγωγών προς Ε.Ε. (65,4 % το 1992, 61 % το 1993, ενώ το πρώτο εξάμηνο του 1994 μειώθηκε στο 57,5 %). Αντίθετα αυξάνεται το μερίδιο προς τα Βαλκάνια και γενικότερα προς τις χώρες της κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Το πρώτο εξάμηνο του 1994 το μερίδιο αυτό ήταν 12,51 % έναντι 10,20 % πέρυσι. Αυξημένο ήταν και το μερίδιο της Β. Αφρικής και Μ. Ανατολής (8,19 % απο 7,07 %).

Στις πρώην Ανατολικές χώρες συνολικά οι εξαγωγές πρέπει να πλησιάσουν τα 1,3 δισ. δολάρια (αύξηση 14 %) το 1994.

Στις Βαλκανικές χώρες οι περιπτώσεις της Βουλγαρίας και Αλβανίας ήταν αποκαλυπτικές : στην μεν πρώτη οι εξαγωγές έφθασαν τα 446 εκ. δολάρια έναντι 303 το 1993 και στη δεύτερη 211 εκ. δολάρια έναντι 126 το 1993. Ως νέα μεγάλη αγορά φαίνεται να αναδεικνύεται η Ουκρανία όπου το 1994 απορρόφησε εξαγωγές 80 εκ. δολαρίων. Στη Μ. Ανατολή να σημειώσουμε τον Λίβανο το 1994 απορρόφησε εξαγωγές 170 εκ. δολαρίων. Είναι φανερό ότι με δεδομένη την παραδοσιακή διάρθρωση των Ελληνικών Εξαγωγών - 29 % έως 30 % αγροτικά προϊόντα, 43 % έως 15 % πρώτες ύλες και καύσιμα και 55 % Βιομηχανικά προϊόντα - αν δεν άνοιγαν οι εξαγωγικές αγορές των υπολοίπων χωρών η μείωση των εξαγωγών προς Ε. Ε. και λοιπές βιομηχανικές χώρες, δεν θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί με κανένα τρόπο.

Η παρέμβαση της Κυβέρνησης : Η Κυβέρνηση επιχειρεί να οργανώσει από άλλες πλευρές ενίσχυση των εξαγωγών. Ο πρώτος είναι το άνοιγμα πολιτικά εμπορικών και γενικότερα οικονομικών δρόμων. Ο δεύτερος τρόπος είναι η ενίσχυση θεσμών ή η δημιουργία νέων, όπως των Οργανισμών Ασφαλίσεως εξαγωγικών πιστώσεων του Οργανισμού προαθήσεως εξαγωγών.

Στόχος

Στις πρώην Ανατολικές χώρες επιδιώκεται η ελληνική επιχείρηση να θεμελιώνει πολύπλευρη οικονομική συνεργασία και όχι ευκαιριακό εμπόριο οργανώνοντας μια σειρά από σεμινάρια, εκθέσεις, ταξίδια. Ενισχύεται το ανταλλακτικό εμπόριο, η μεταφορά τεχνολογίας συνεργασία με Δημόσια έργα.

Στις χώρες της Ε.Ε., αποκατάσταση στα παλιά ποσοστά απορρόφησης Ελληνικών προϊόντων περνάει όχι μόνο από τη μείωση τους κόστους, αλλά και η ενίσχυση ποιότητας.

Στην Μέση Ανατολή - Βόρεια Αφρική κύριος στόχος είναι να ανακτηθεί σιγά - σιγά το χαμένο έδαφος καθώς η ειρήνη έρχεται και πάλι - έστω μετ' εμποδίων σ' αυτή την περιοχή. Νέ απροϊόντα όπως τα οικοδομικά έχουν τώρα το προβάδισμα.

Στην Απω Αντολή μια αχανή και άγνωστη περιοχή για τα Ελληνικά προϊόντα, η προσπάθεια τώρα αρχίζει σχεδόν από την αρχή. Ενδιαφέρον έχουν και άλλες αγορές Κίνα, Χόνγκ - Κόνγκ, Βιετ - Ναμ, Σιγκαπούρης, Φιλιππίνων, Ταϊβάν κλπ.

Στην Β. Αμερική γίνεται μία μεγάλη καμπάνια για ελληνικά προϊόντα διατροφής με άξονα το λάδι. Επίσης το μάρμαρο σ' αυτήν την περιοχή έχει μεγάλες πιθανότητες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι Ελληνικές εξαγωγές όπως και ο Τουρισμός βρίσκονται σε μια περίοδο η οποία θα κυριαρχείται από τις προσπάθειες σύγκλισης με τις οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης δηλ. μια περίοδο περιορισμένης οικονομικής πολιτικής είναι δυνατόν να αποτελέσουν ένα πεδίο το οποίο θα αμβλύνει πολλά από τα αρνητικά αποτελέσματα της. Οι Ελληνικές εξαγωγές βρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο από πλευράς οργάνωσης.

Το άνοιγμα στις " υπό μετάβαση " οικονομίες δεν άφησε να φανεί μια σοβαρή επιδείνωση των εξαγωγών η οποία οφειλόταν όχι μόνο σε συγκυριακούς λόγους αλλά πολύ βαθύτερους, οι οποίοι υπάρχουν ακόμη (κυρίως χαμηλή ανταγωνιστικότητα που ελαττώνεται ακόμη περισσότερο, λόγω πολιτικής σκληρής δραχμής), όμως σήμερα και οι νέες αγορές που έσωσαν την υπόθεση έχουν άλλες απαιτήσεις.

Ήδη οι χώρες εισαγωγής άρχισαν να παίρνουν κάποια μέτρα επιτήρησης των εξαγωγών τους, άλλες χώρες της Ε. Ε. δραστηριοποιούνται εκεί και ανταγωνίζονται τις Ελληνικές εξαγωγές. Θα ήταν μέγα σφάλμα οι γειτονικές αγορές να θεωρηθούν ως μοναδική ευκαιρία εκτεταμένου εμπορίου - έγκυρες πηγές μας διαβεβαιώνουν ότι γίνεται σε τόση μεγάλη έκταση που αλλοιώνει τα στατιστικά δεδομένα ή δυσκολεύει τη χώρα να προσφύγει για άσκηση πολιτικών χαμηλών τιμών από ανταγωνίστριες τρίτες χώρες καθώς δεν υπάρχουν διαθέσιμα, λόγω λαθρεμπορίου. Όπως θα ήταν σφάλμα να μην αναζητηθούν νέα χαρακτηριστικά των Ελληνικών προϊόντων, ιδίως της διατροφής, τα οποία (κυρίως οικολογικά, και γενικότερα υγιεινής διατροφής) θα ήταν πιο πειστικά ως προς την υποχρή της ποιότητάς τους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η απώλεια ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών προϊόντων στις Ευρωπαϊκές χώρες αποτελεί μια ωρολογιακή βόμβα στη σταθερότητα των εξωτερικών οικονομικών σχέσεων της Ελλάδος και ότι η συνεχής ικανοποίηση από επιδόσεις ορισμένων μακροοικονομικών μεγεθών κρύβει υπόγειες διαδικασίες πολύ ανησυχητικές.

Η μελέτη του Γραφείου Οικονομικών και Εμπορικών υποθέσεων της Πρεσβείας μας στο Παρίσι παρουσιάζει με συστηματικό τρόπο τις απογοητευτικές εξελίξεις των συναλλαγών με τη Γαλλία, για το σύνολο των προϊόντων, αλλά και για τις περισσότερες ειδικές κατηγορίες.

Οι Ελληνικές εξαγωγές προς τη Γαλλία υπολογισμένες σε γαλλικά φράγκα, ακολουθούν πτωτική εξέλιξη η οποία συνδυάζεται μάλιστα με αργή αλλά σταθερή αύξηση των ελληνικών εξαγωγών από την ίδια χώρα. Το αποτέλεσμα είναι ότι ενώ το 1983 το ποσοστό κάλυψης των εισαγωγών από εξαγωγές ήταν 50 % περίπου και το 1989 60 % το ποσοστό έπεσε το 1994 στο 30 % . Επίσης από το 1989 ως το 1994 η αξία του εμπορικού ελλείματος με τη Γαλλία σε γαλλικά φράγκα έχει διπλασιαστεί. Σχετικά με τις συναλλαγές αγροτικών προϊόντων και τροφίμων μεταξύ Ελλάδας και Γαλλίας παρατηρήθηκε μία σοβαρή επιδείνωση.

Το ποσοστό κάλυψης των εισαγωγών με εξαγωγές ήταν 55 % το 1983, έφθασε το 69 % το 1989 για να πέσει όμως στο 28,5 % το 1994 με μία συνεχή πτωτική εξέλιξη. Παρόμοια ήταν και η πορεία των συναλλαγών Βιομηχανικών προϊόντων για τα οποία το ποσοστό κάλυψης ήταν 36 % το 1983, 51,1 % το 1987, άλλα 25 % το 1994.

Μόνη μεγάλη κατηγορία για την οποία υπάρχει πλεόνασμα είναι οι πρώτες ύλες και καύσιμα για την οποία το ποσοστό κάλυψης ήταν 743 % το 1994. Η παρουσίαση της εξέλιξης των ελληνικών εξαγωγών σε σύγκριση με τη μεγένθυση των εισαγωγών της Γαλλίας κατά κατηγορίες προϊόντων είναι ακόμη πιο διαφωτιστική σ' ότι αφορά την απόλυτη ανταγωνιστικότητα καθώς το ύψος των ελληνικών εισαγωγών επηρεάζεται πτωτικά από τους πολύ χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας.

Οι 25 κατηγορίες των πρώτων εξαγομένων προς τη Γαλλία προϊόντων μπορεί να διαχωριστούν σε τρεις μεγαλύτερες κατηγορίες ως προς τις επιδόσεις του σε επίπεδο μεριδίων αγοράς.

Υπάρχει μία σημαντική κατηγορία προϊόντων που φαίνεται να διατηρούν ή να διατηρούν σχεδόν τα μερίδια αγοράς τους στη γαλλική αγορά. Πρόκειται για τα ενδύματα από πλεκτά υφάσματα, το αλουμίνιο και τα προϊόντα αλουμινίου, τα ποτά, τα κρασιά, ο καπνός και τα πλαστικά.

Μια άλλη πολυπληθής κατηγορία περιλαμβάνει τα προϊόντα για τα οποία μειώνονται τα μερίδια αγοράς. Πρόκειται για τα πετρελαιοδή, τις κονσέρβες φρούτων, τα μη πλεκτά ενδύματα, τις ηλεκτρικές συσκευές, τα εσπεροειδή, τα νήματα, τις κονσέρβες κρεάτων και ιχθυών, τις γούνες, τα ορυκτά μέταλλα, τα ασυνεχή συνθετικά υφάσματα, τα λίπη και έλαια και τον χάλυβα. Υπάρχουν όμως και προϊόντα για τα οποία τα μερίδια αγοράς αυξάνονται, τα ορυκτά μεταλλεύματα, τα ηλεκτρικά καλοριφέρ, τα ηλεκτρικά καλώδια, τους ηλεκτρικούς αγωγούς, το χαλκό και τα προϊόντα από χαλκό και τα αιθέρια έλαια και καλλυντικά.

ΠΗΓΗ : Γαλλικό Υπουργείο Προϋπολογισμού Δ/ση Τελωνείων.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΤΑ ΤΟ 1994

ΑΝΑΛΥΣΗ

Αύξηση πωλήσεων στα μέσα επίπεδα του πληθωρισμού και κερδών μεγαλύτερη του μέσου πληθωρισμού για το 1994 παρουσιάζουν οι 500 μεγαλύτερες εμπορικές επιχειρήσεις σύμφωνα με τα δημοσιευμένα στοιχεία Ισολογισμών που περιλαμβάνονται στην ειδική έκδοση " 50 " το Ελληνικό εμπόριο το 1994 που εκδίδει η National Communication σε συνεργασία με τη βάση δεδομένων Stat Bank.

Πιο συγκεκριμένα ο συνολικό κύκλος εργασιών των 500 πιο κερδοφόρων εμπορικών επιχειρήσεων έφθασε τα 4,27 τρισ. δρχ. παρουσιάζοντας αύξηση κατά 11,02 % έναντι του 1993 (3,85 τρισ. δρχ.)

Στην αντίποδα οι εταιρίες αυτές παρ' όλες τις συνθήκες ύφεσης που επικράτησαν στους περισσότερους κλάδους της ελληνικής οικονομίας βρήκαν τρόπους βελτίωσης της αποδοτικότητας τους και συνεπώς και της κερδοφορίας τους. Έτσι οι 500 κορυφαίοι του ελληνικού εμπορίου παρουσίασαν καθαρά κέρδη προ φόρων της τάξης των 106,63 δισ. δρχ. (+ 17,87 % έναντι του 1993).

Πρωταγωνιστής για μια ακόμη χρονιά από πλευράς συνολικής αξίας πωλήσεων ήταν ο τομέας των πετρελαιοειδών ο οποίος συμμετείχε κατά 28,48 % στις συνολικές πωλήσεις των " 500 " κατά 14,97 % στα αντίστοιχα κέρδη προς φόρων των 500 μεγάλων εμπορικών επιχειρήσεων. Ακολούθησε σε συμμετοχή ο κλάδος των πολυκαταστημάτων - σούπερ μάρκετ με συμμετοχή 21,23 % στις συνολικές πωλήσεις και 16,05 % στα κέρδη προ φόρων, δείχνοντας όμως αντίστοιχα το μικρότερο καθαρό περιθώριο κέρδους έναντι όλων των υποκλάδων του Ελληνικού εμπορίου (+ 1,18 %) λόγω της συνεχιζόμενης έντασης του ανταγωνισμού και των διαπλεκόμενων επιχειρηματικών συμμαχιών μεταξύ των εγχώριων και ξένων εμπορικών αλυσίδων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ακτινοσκοπώντας και τους υπόλοιπους κλάδους του ελληνικού εμπορίου θα μπορούσε κανείς να παρατηρήσει,

- α) Ως αποδοτικότεροι ως προς το περιθώριο κέρδους αναδείχθηκαν οι κλάδοι των επιχειρήσεων εμπορίας ιατρικών μηχανημάτων (περιθώριο κέρδους 12,8 %) και των εταιριών εμπορίου τσιγάρων με αντίστοιχο περιθώριο 10,77 %,
- β) ο κλάδος του αυτοκινήτου διατήρησε ένα πολύ υψηλό ποσοστό στο συνολικό τζίρο των 500 (13,75 %) αλλά η μειωμένη ζήτηση στην εγχώρια αγορά οδήγησε σε συρρίκνωση της κερδοφορίας των αντιπροσωπειών και των εισαγωγικών εταιριών με αποτέλεσμα να καταλάβουν μόλις το 2,11 % των συνολικών κερδών.
- γ) Ως εταιρίες με το μεγαλύτερο ύψος ιδίων κεφαλαίων αναδείχθηκαν οι αντίστοιχες του κλάδου των πολυκαταστημάτων και των εταιριών εμπορίας αυτοκινήτων αφού στο σύνολό τους

συγκέντρωσαν ίδια κεφάλαια πάνω από 150 δισ. δρχ. καταλαμβάνοντας το 34,5 % του συνόλου των ιδίων κεφαλαίων των 500 πρώτων εμπορικών επιχειρήσεων. Οι ίδιες επιχειρήσεις κατέδειξαν και τις περισσότερες επενδύσεις σε πάγια στοιχεία (κυρίως σε ακίνητα) αφού κατέλαβαν το 48,5 % του συνόλου των παγίων στοιχείων που για το 1994 έφθασαν τα 586,1 δισ. δρχ.

δ) Τη συνέχιση της υψηλής δανειακής εξάρτησης των 500 επιχειρήσεων αφού για το 1994 το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων τους έφθασαν το 443,8 δισ. δρχ. ενώ τα ξένα κεφάλαια ήταν 1,494 τρισ. δρχ. διαμορφώνοντας έτσι έναν μέσο δείκτη δανειακής επιβάρυνσης της τάξης του 1,3.

Επιπλέον σημαντικό στοιχείο αλλαγής πλεύσης μέσα στο 1994 ήταν και οι εμπορικές επιχειρήσεις άλλαξαν την σύνθεση των δανειακών τους χαρτοφυλακίων αυξάνοντας έτσι το δανεισμό τους σε συνάλλαγμα και εκμεταλευόμενες έτσι το πλεονέκτημα της σκληρής δραχμής.

ε) Οι πιο κερδοφόροι σε σειρά κλάδοι του ελληνικού εμπορίου για το 1994 ήταν οι αντίστοιχοι των εταιριών εμπορίας πετρελαιοειδών και εμπορία τσιγάρων (από 16,9 % δισ. δρχ. ο κάθε ένας) ενώ στις δύο επόμενες θέσεις συναντούμε τους αντίστοιχους εκπροσώπους των εταιριών εμπορίας αγροτικών προϊόντων και ειδών διατροφής (13,6 δισ. δρχ. και 13,8 δισ. δρχ. αντίστοιχα).

ΚΕΡΔΟΦΟΡΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΟΙ 10 ΠΡΩΤΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΣΕ ΑΞΙΑ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 1994

ΚΛΑΔΟΣ	ΑΞΙΑ ΠΩΛΗΣΕΩΝ (σε χιλ. δρχ.)
1. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΔΗ ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	1.295.740.403
2. SUPER MARKETS ΠΟΛΥΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	965.978.796
3. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ	617.504.013
4. ΕΙΔΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΠΟΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	510.577.236
5. ΗΛ. ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΕΙΔΗ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	231.095.124
6. ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΙΔΗ ΤΣΙΓΑΡΑ	156.946.174
7. ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ	106.785.126
8. ΧΗΜΙΚΑ ΑΕΡΙΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΕΚΤΗΚΤΙΚΑ	83.324.134
9. ΕΙΔΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ	70.533.587
10. ΜΕΤΑΛΛΑ	61.797.145

**ΟΙ 5 ΠΡΩΤΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΣΕ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΞΗΣΗΣ
ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 1994**

ΚΛΑΔΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΞΗΣΗΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ (94/93)
1. ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ	+ 40,26 %
2. ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΙΔΗ ΤΣΙΓΑΡΑ	+ 30,64 %
3. ΧΗΜΙΚΑ ΑΕΡΙΑ	+ 29,27 %
4. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜ. ΧΩΡΩΝ	+ 25,90 %
5. ΦΩΤΙΣΤΙΚΑ ΧΑΛΙΑ ΜΟΚΕΤΕΣ	+ 25,77 %

**ΟΙ 5 ΠΡΩΤΟΙ ΚΛΑΔΟΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΣΕ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΞΗΣΗΣ
ΚΕΡΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 1994**

ΚΛΑΔΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΞΗΣΗΣ ΚΕΡΔΩΝ (94/93)
1. ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ	+ 188,57 %
2. ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ	+ 138,23 %
3. ΜΕΤΑΛΛΑ	+ 90,61 %
4. ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΣΥΣΚΕΥΕΣ	+ 63,54 %
5. ΕΙΔΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ κ' ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ	+ 60,96 %

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ

Στην χώρα μας παρατηρείται ύφεση στην τουριστική δραστηριότητα που οφείλεται σε κακή τουριστική υποδομή σε αεροδρόμια, οδικά δίκτυα, μαρίνες κλπ, καθώς επίσης στις χαμηλής στάθμης παρεχόμενες υπηρεσίες σε αρκετά ξενοδοχεία, αισχροκέρδια σε βάρος ελλήνων και ξένων τουριστών από την πλευρά αρκετών εστιατορίων, καταστημάτων, ειδών λαϊκής τέχνης, χώρων διασκέδασης (μπάρ, ντίσκο) κλπ. Συνεπώς θα αναμέναμε τη διαχρονική πτώση του τουριστικού συναλλάγματος, την ελάττωση των διανυκτερεύσεων των ξένων τουριστών στα διάφορα ξενοδοχειακά καταλύματα της χώρας και την μείωση του αριθμού των ξένων τουριστών που επισκέπτονται κάθε χρόνο την χώρα μας.

Το κεφάλαιο τουρισμός είναι τεράστιο και γι' αυτό μπορεί να προσεγγιστεί από πολλές πλευρές. Ωστόσο η μακροοικονομική του προσέγγιση οδηγεί σε ορισμένα χρήσιμα συμπεράσματα τα οποία βέβαια θα πρέπει να αξιολογούνται κατάλληλα στα πλαίσια της εκάστοτε ασκούμενης τουριστικής πολιτικής.

Οι αρμόδιοι ιδιωτικοί και δημόσιοι φορείς από μια πλειάδα μελετών γνωρίζουν με κάθε λεπτομέρεια τους παράγοντες εκείνους οι οποίοι ενθαρρύνουν ή αποθαρρύνουν την τουριστική ανάπτυξη της οποιαδήποτε περιοχής.

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Από τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία οι ακόλουθες μακροοικονομικές επισημάνσεις συγκλίνουν στο γενικό συμπέρασμα ότι ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους πιο κερδοφόρους κλάδους της εθνικής μας οικονομίας, ο οποίος χρόνο με το χρόνο παίζει ολοένα και μεγαλύτερο ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου.

Ειδικότερα :

1) Η εισροή τουριστικού συναλλάγματος από 1,73 και 1,43 δισ. δολάρια το 1980 και 1985 αυξήθηκε σε 3,34 και 3,90 δισ δολάρια το 1993 και 1994 αντίστοιχα.

Έτσι το τουριστικό συνάλλαγμα ως ποσοστό του ΑΕΠ από 4,4 % και 4,3 % το 1980 και 1985 αυξήθηκε σε 4,6 % και 5,0 % το 1993 και 1994 και το οποίο επιβεβαιώνει την ολοένα και μεγαλύτερη διαχρονική συμβολή του τουριστικού κλάδου στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση και του ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) ο κλάδος του τουρισμού παράγει το 1,7 % και 1,2 % αντίστοιχα του ΑΕΠ δηλ. ποσοστά σαφώς χαμηλότερα από τη χώρα μας.

2) Οι ξένοι τουρίστες που επισκέφτηκαν τη χώρα μας από 5,3 εκατομμύρια άτομα, το 1980 αυξήθηκαν σε 11,0 εκατομ. άτομα το 1994. Αξιοσημείωτο είναι ότι η κατά κεφαλήν δαπάνη ανά τουρίστα από 328 δολάρια το 1980 και 210 δολάρια το 1985, αυξήθηκε σε 337 και 355 δολάρια το 1993 και 1994 αντίστοιχα.

3) Οι μονίμως απασχολούμενοι στον κλάδο ξενοδοχεία τουρισμός από 150.000 άτομα το 1980 αυξήθηκαν σε 205.000 άτομα το 1994. Δηλ. ο κλάδος του τουρισμού συμβάλλει θετικά στην άνοδο της απασχόλησης και μάλιστα σε συνθήκες αύξησης της ανεργίας στη χώρα μας.

4) Την περίοδο 1985 - 1994 οι εισροές τουριστικού συναλλάγματος ως ποσοστό του συνόλου των εξαγωγών της χώρας σε αγαθά και υπηρεσίες από 15 % αυξήθηκε σε 16,3 %. Δηλ. με το κύλισμα του χρόνου ο κλάδος του τουρισμού φέρνει όλο και περισσότερο συνάλλαγμα σε σύγκριση με τον οποιοδήποτε άλλο κλάδο της Εθνικής μας οικονομίας, διευρύνοντας μάλιστα το ποσοστό συμμετοχής του στο συνολικό εξαγωγικό εμπόριο της χώρας σε αγαθά και υπηρεσίες.

Με βάση τη διάρθρωση του ισοζυγίου πληρωμών της Ελλάδας, μόνο οι εισροές από την Ευρωπαϊκή Ένωση υπερτερούν σε αξία στοιχείων εισροών τουριστικού συν/τος.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τις πιο πάνω ποσοτικές παρατηρήσεις προκύπτει το γενικό συμπέρασμα ότι ο κλάδος του τουρισμού αποτελεί έναν από τους παραγωγικότερους κλάδους της Εθνικής μας

οικονομίας, ο οποίος χρόνο με το χρόνο παίζει όλο και σημαντικότερο ρόλο, στη μεγένθυση της πίττας του εθνικού μας προϊόντος και την αύξηση της απασχόλησης.

Με βάση τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος την περίοδο Ιανουάριος - Ιούνιος 1995 το τουριστικό συνάλλαγμα παρουσίασε αύξηση κατά 12 % σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 1994.

Ίσως οι ξενοδόχοι οι οποίοι διαμαρτύρονται για πτώση της φετινής τουριστικής κίνησης να έχουν τους δικούς τους χρηματοοικονομικούς λόγους. Και τούτο διότι τα στατιστικά στοιχεία αποκαλύπτουν ότι με το 1985 ο κλάδος του τουρισμού διέρχεται περίοδο άνθησης, άνθηση η οποία σαφώς είναι εντονότερη απ' ό,τι δείχνουν τα επίσημα στοιχεία δεδομένου ότι στον κλάδο του τουρισμού παρατηρείται σημαντική παραοικονομική δραστηριότητα.

Το ερώτημα το οποίο θα πρέπει να απασχολεί τους επίσημους ιδιωτικούς και κρατικούς φορείς οι οποίοι εμπλέκονται στην άσκηση της τουριστικής πολιτικής είναι : ποια τα απαιτούμενα μέτρα τουριστικής πολιτικής ώστε το κατά κεφαλήν τουριστικό συνάλλαγμα να υπερβεί τα 1.000 δολάρια και με απλά λόγια όλες οι τουριστικές περιοχές της χώρας να αποκτήσουν την τουριστική υποδομή της Ρόδου ή της Κέρκυρας ;

Εάν ληφθεί υπόψη ότι μόνο τρία νησιά δηλ η Κρήτη, η Ρόδος και η Κέρκυρα δείχνονται τουλάχιστον το 50 % των ξένων τουριστών εύκολα εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι τουριστικές δυνατότητες της χώρας είναι τεράστιες. Ακόμα και η Ρόδος η οποία έχει την αρτιότερη τουριστική υποδομή από την οποιαδήποτε άλλη περιοχή της χώρας, χρειάζεται βελτίωση της υποδομής της. Ναι μεν η Ρόδος δέχεται κάθε χρόνο περίπου 1.500.000 ξένους ωστόσο με τη βελτίωση της υποδομής της σε μαρίνες, λιμενικές και αερομεταφορικές εγκαταστάσεις μπορεί άνετα να δέχεται κάθε χρόνο 2.000.000 τουρίστες, καθώς η υπόλοιπη υποδομή σε ξενοδοχεία πανσιόν εστιατόρια , χώρους διασκέδασης κλπ χαρακτηρίζεται πολύ καλή.

Συνεπώς οι διάφοροι ιδιωτικοί και κρατικοί φορείς οι οποίοι ασχολούνται με την τουριστική πολιτική της χώρας οφείλουν να δουν κατάματα την πραγματικότητα της κάθε τουριστικής περιοχής της χώρας με υπευθυνότητα και ζήλο. Οι φυσικές ομορφιές της χώρας είναι αξιοζήλευτες και αυτό πάνω απ' όλους το γνωρίζουν οι ξένοι τουρίστες που επισκέπτονται την χώρα μας. Το θέμα είναι να δημιουργηθεί μία τέτοια υποδομή ώστε ο τουρίστας που επισκέπτεται για πρώτη φορά μια περιοχή της χώρας να την επισκεφτεί και άλλες φορές.

9. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ο νέος προϋπολογισμός για το 1996 ακολουθεί τα χνάρια των δύο προηγούμενων. Διέπεται δηλ. από την ίδια φιλοσοφία και τις ίδιες επιδιώξεις. Η βασική φιλοσοφία του είναι πως η δημοσιονομική εξυγίανση στηρίζεται κατά κύριο λόγο στην πάταξη της φοροδιαφυγής.

Η πρωταρχική επιδίωξη του εστιάζεται στην υλοποίηση των στοιχείων του προγράμματος σύγκλισης.

Μια ματιά στα σχετικά μεγέθη για το 1994 και το 1995 δείχνει πως οι αποκλίσεις ανάμεσα στις πραγματοποιήσεις και στις προβλέψεις είναι αρκετά περιορισμένες. Βλέπουμε ότι τα έσοδα ήταν χαμηλότερα από τα προβλεπόμενα και το 1994 και το 1995, τα έξοδα ξέφυγαν το 1994 αλλά συγκρατήθηκαν το 1995. Ενώ συνέβη ακριβώς το αντίθετο με τις καθαρές ανάγκες δανεισμού. Τέλος οι ακαθάριστες ανάγκες δανεισμού ήταν και τα δύο χρόνια μεγαλύτερες απ' αυτές που είχαν προβλεφθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ
ΑΠΟΚΛΙΣΕΙΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ
κ' ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ
(ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ %)

	1994	1995
ΕΣΟΔΑ	- 4,25	- 2,65
ΕΞΟΔΑ	+ 2,1	- 0,5
ΚΑΘΑΡΟ ΕΛΛΕΙΜΑ	- 3,2	+ 4,8
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΛΛΕΙΜΑ	+ 11,2	+ 1,6

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 1996

Η κατάθεση του φετινού προϋπολογισμού έγινε μέσα σε ατμόσφαιρα τεταμένη λόγω της πολιτικής αστάθειας και ρευστότητας. Η ασθένεια του Πρωθυπουργού κ. Ανδρέα Παπανδρέου έδωσε λαβή για παντός είδους σενάρια αλλά η ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών τήρησε αστηρά το τυπικό της κατάθεσης του προϋπολογισμού στη Βουλή προς ψήφιση και έγκριση.

Θεωρείται προϋπολογισμός σύγκλισης σύμφωνα με το πρόγραμμα του Μάαστριχτ, αλλά ουσιαστικά απόκλισης λόγω της βεβαρυσμένης κατάστασης της οικονομίας της χώρας μας.

Πρόκειται για προϋπολογισμό ύφεσης αστηρής λιτότητας και αυξημένης φορολογίας που επιβαρύνει και πλήττει ιδιαίτερα τα μεσαία και χαμηλά εισοδήματα. Μισθωτοί, συνταξιούχοι και επιτηδευματίες, καλούνται να επωμισθούν το βάρος της ευθύνης για τη συγκέντρωση των εσόδων, που απαιτούνται για την εκτέλεση του προϋπολογισμού.

Βέβαια και ο προϋπολογισμός του 1996 καταρτίστηκε κάτω από συνθήκες πίεσης που επιβάλλονται από το πρόγραμμα σύγκλισης του Μάαστριχτ όπως ο περυσινός ουσιαστικά αντικατοπτρίζει τη δημοσιονομική κρίση διότι το έλλειμα του γενικού προϋπολογισμού είναι

υψηλό (9 % του ΑΕΠ) πολύ ανώτερο του 3 % που προβλέπει ως ανώτερο το Μάαστριχτ και το δημόσιο χρέος σε δυσθεώρατα ύψη (121 % του ΑΕΠ).

Αν λάβουμε υπόψη μας δε στοιχεία του ΟΟΣΑ η χώρα μας κατέχει μία από τις τρεις πρώτες θέσεις και όχι μόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση με το υψηλότερο δημόσιο χρέος. Στην κρίσιμη αυτή κατάσταση έφτασε η οικονομία της χώρας εξαιτίας της μη ορθολογιστικής πολιτικής της δεκαετίας του 1980. Αυτά τα ποσοστά μεταφρασμένα σε πραγματικά μεγέθη σημαίνουν 31,3 τρισ. δραχμές δημόσιο χρέος πράγμα που σημαίνει ότι κάθε έλληνας πολίτης οφείλει 3.100.000 δρχ. για την πλήρη αποπληρωμή του και αντίστοιχα το έλλειμμα τα 2.461 δισ. Μέσω της άμεσης και έμμεσης φορολογίας που επιβάλλεται με τον προϋπολογισμό, θα προκύπτει μία επιβάρυνση του μέσου πολίτη κατά 17 % μα θυσία στην οποία καλείται να υποβληθεί χωρίς να φαίνεται στον ορίζοντα προοπτική ανάκαμψης.

Η συρρίκνωση του εισοδήματος μισθωτών και συνταξιούχων είναι βέβαιη μιας και οι εξαγγελθείσες αυξήσεις (2,5 + 2,5 % και 3 % + 3 % αντίστοιχα) δεν καλύπτουν σε καμμία περίπτωση τον πληθωρισμό, παρά τις αντίθετες διαβεβαιώσεις του Υπουργείου Οικονομικών.

Τα έσοδα του Δημοσίου σύμφωνα με τις προβλέψεις παρουσιάζουν μία αύξηση της τάξης του 925 δισ ποσό που θα προέλθει κατά 89,3 % από τη φορολογία (826 δισ) 10,1 % από την επιχειρηματική δραστηριότητα του κράτους και 0,6 % (515 δισ) από την Ευρωπαϊκή Ένωση με την μορφή απολήψεων.

Όσον αφορά τις κρατικές δαπάνες το ύψος τους θα φτάσει τα 14.739 δισ εκ των οποίων το 26 % (3.771 δισ) θα διατεθούν για χρεολύσια με σκοπό τη μείωση του δημοσίου χρέους. Το πλεόν παράλογο είναι το ύψος των καταναλωτικών δαπανών, που φτάνει το 25,5 % (3.471 δις δρχ). Αυτά τα ποσά αποτελούσαν και αποτελούν το πρόβλημα για σωστή δημοσιονομική διαχείριση. Η Κυβέρνηση θα έπρεπε να αντιληφθεί το έλλειμα του γενικού προϋπολογισμού θα μειωθεί με τις περιστολές αυτών των δαπανών ή δραστικότερα με την περιστολή τους κράτους.

Όσον αφορά τον τομέα δημοσίων επενδύσεων και ανάπτυξης η κυβέρνηση έχει αποθέσει τις ελπίδες της σχεδόν αποκλειστικά στα Ευρωπαϊκά Ταμεία. Έτσι η αύξηση κατά 20 % του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων ανεβάζει σε πραγματικά νούμερα το ποσό σε 1200 δισ με κάλυψη από ευρωπαϊκούς πόρους. Με την αδυναμία όμως να παρουσιασθούν και να εκτελέσουν βιώσιμα επενδυτικά προγράμματα είναι αμφίβολη η απορρόφηση αυτή των κονδυλίων και κατά συνέπεια ανεφάρμοστη η αναπτυξιακή πολιτική της κυβέρνησης.

10. ΣΤΟΧΟΙ - ΕΠΙΛΟΓΕΣ - ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Είναι η άμεση υιοθέτηση μιας θαρραλέας οικονομικής πολιτικής η οποία θα πρέπει να έχει τους εξής βασικούς στόχους.

1) Απελευθέρωση και ανταγωνιστική λειτουργία όλων των αγορών.

- 2) Αποκρατικοποίηση μιας βαθύτατα στρεβλωμένης από την κρατικιστική νοοτροπία οικονομίας.
- 3) Το κράτος πρέπει να πάψει να είναι έμπορος ή επιχειρηματίας. Η αποκρατικοποίηση αποτελεί κατ' εξοχήν ανταπτυξιακή πολιτική και όχι ταμειακό μέσο.
- 4) Εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης και αποκομματικοποίησή της. Τα κόμματα πρέπει επιτέλους να κατανοήσουν ότι το κράτος δεν αποτελεί κομματικό πελατειακό όργανο για διορισμούς και εξυπηρετήσεις αλλά εθνικό κεφάλαιο για πρόοδο και ανάπτυξη.
- 5) Λιτή διαχείριση στο δημόσιο, κανένας διορισμός επί τριετία, περιορισμός της φοροδιαφυγής και διεύρυνση της φορολογικής βάσης πρέπει να αποκτήσουμε σύστημα κατά βάση σταθερό, δίκαιο και που να στηρίζει τις επενδύσεις και την ανάπτυξη.
- 6) Ευρείες μεταρρυθμίσεις και εξορθολογισμό στη λειτουργία της κοινωνικής ασφάλισης, της υγείας, της δικαιοσύνης, της παιδείας.
- 7) Ταχύτερη και καλύτερη κατασκευή των μεγάλων έργων υποδομής που χρηματοδοτούνται από το πακέτο ΝΤΕΛΟΡ. Προώθηση νέων μεθόδων όπως η συγχρηματοδότηση στον ιδιωτικό τομέα.
- 8) Η επιτάχυνση της δημοσιονομικής προσαρμογής με έλεγχο των δαπανών και μείωση της παρεμβατικής δραστηριότητας του δημοσίου θα πρέπει να προχωρήσει η αποκρατικοποίηση γιατί στην φάση που βρίσκεται η Ελληνική οικονομία η αποκρατικοποίηση όχι μόνο θα δράσει θετικά για την σταθεροποίηση περιορίζοντας τις δημόσιες δαπάνες αλλά και θα επιτρέψει τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων βελτιώνοντας την συνολική παραγωγικότητα.
- 9) Εμμονή στις προϋποθέσεις της Συνθήκης του Μάαστριχτ για ονομαστική σύγκλιση. Οι προϋποθέσεις αυτές θα έπρεπε να αποτελούν στόχο της οικονομικής πολιτικής ανεξάρτητα από την ύπαρξη του Μάαστριχτ.

Πρέπει να ετοιμαστούμε έγκαιρα ούτως ώστε να εκμεταλλευθούμε τις πιθανές αλλαγές σε χρονοδιάγραμμα για τη συμμετοχή στην οικονομική και Νομισματική Ένωση.

Τέλος παράλληλα με τις προσπάθειες για την ονομαστική σύγκλιση θα πρέπει να επιταχύνουμε δραματικά τους ρυθμούς απορρόφησης των κοινοτικών πόρων για να εκμεταλλευθούμε την μεγάλη ευκαιρία την τελευταία ίσως, που συνιστούν οι πόροι αυτοί για την ελληνική οικονομία.

Αν αντιμετωπισθούν με επιτυχία οι σημερινές καθυστερήσεις οι προοπτικές για ανάπτυξη της Ελληνικής οικονομίας το 1996 θα ισχυροποιηθούν. Αν υπάρξουν σύντομα ισχυρές έμπρακτες διαβεβαιώσεις ότι παραμένουμε σταθεροί στο δρόμο σταθεροποίησης και της ανάπτυξης η Ελληνική Οικονομία στο σύνολο της μπορεί να τεθεί το 1996 σε μια τροχιά ταχείας ανόδου και σύγκλισης με τις οικονομίες των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
(ΜΑΡΙΑ ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗ - ΔΕΛΙΒΑΝΗ)
2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ
3. ΔΕΛΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ
(ΕΚΔΟΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ)
4. ΧΡΗΜΑ (ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ)
5. ΔΕΛΤΙΟ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
6. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
(ΕΚΔΟΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ)
7. FORUM
8. ΚΕΦΑΛΑΙΟ

* * *

